Сборник съдебна практика

ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ГЕНЕРАЛНИЯ АДВОКАТ
M. WATHELET
представено на 31 май 2016 година [1]

Дело C-72/15

Rosneft Oil Company OJSC
срещу
Her Majesty's Treasury
Secretary of State for Business, Innovation and Skills
The Financial Conduct Authority

(Преюдициално запитване, отправено от High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Divisional Court) (Висш съд на Англия и Уелс, общо гражданско отделение (двучленен състав), Обединено кралство)

„Преюдициално запитване — Обща външна политика и политика на сигурност — Валидност на някои членове от Решение 2014/512/ОВППС и от Регламент (ЕС) № 833/2014 — Ограничителни мерки с оглед на действията на Руската федерация, дестабилизиращи положението в Украйна"

I – **Въведение**

1. Настоящото преюдициално запитване се отнася до валидността и тълкуването на Решение 2014/512/ОВППС на Съвета от 31 юли 2014 година относно ограничителни мерки с оглед на действията на Русия, дестабилизиращи положението в Украйна [2] (наричано по-нататък „Решение 2014/512"), и на Регламент (ЕС) № 833/2014 на Съвета от 31 юли 2014 година относно ограничителни мерки с оглед на действията на Русия, дестабилизиращи положението в Украйна [3] (наричан по-нататък „Регламент № 833/2014").

2. Това запитване е от много голяма важност, тъй като ще даде повод на Съда да се произнесе по компетентността си относно контрола за валидност и относно тълкуването по преюдициално запитване на актове, приети от Съюза в областта на общата външна политика и политика на сигурност (ОВППС), при положение че член 24, параграф 1, втора алинея, последно изречение ДЕС и член 275 ДФЕС изглежда изключват такава възможност.

1 — Език на оригиналния текст: френски.

2 — ОВ L 229, стр. 13. Това решение бе изменяно неколкократно. Като се има предвид, че спорът в главното производство визира само измененията, внесени до декември 2014 г., в настоящото заключение се позовавам на редакцията на Решение 2014/512 в сила към декември 2014 г., съдържаща измененията, внесени с Решение 2014/659/ОВППС на Съвета от 8 септември 2014 г. (ОВ L 271, стр. 54) и с Решение 2014/872/ОВППС на Съвета от 4 декември 2014 г. (ОВ L 349, стр. 58).

3 — ОВ L 229, стр. 1. Този регламент бе изменян неколкократно. Като се има предвид, че спорът в главното производство визира само измененията, внесени до декември 2014 г., в настоящото заключение се позовавам на редакцията на Регламент № 833/2014 в сила към декември 2014 г., съдържаща измененията, внесени с Регламент (ЕС) № 960/2014 на Съвета от 8 септември 2014 г. (ОВ L 271, стр. 3) и с Регламент (ЕС) № 1290/2014 на Съвета от 4 декември 2014 г. (ОВ L 349, стр. 20).

3. Така настоящото дело дава възможност на Съда да определи актовете, които съгласно точка 252 от неговото становище 2/13 (EU:C:2014:2454) „при сегашното състояние на правото на Съюза […] не попадат под правораздавателния контрол на Съда“.

II – **Правна уредба**

A– *Договор за ЕС*

4. Член 19, параграф 1 от дял III („Разпоредби относно институциите“) към Договора за ЕС гласи:

„Съдът на Европейския съюз се състои от Съд, Общ съд и специализирани съдилища. Той осигурява спазването на правото при тълкуването и прилагането на Договорите.

Държавите членки установяват правните средства, необходими за осигуряването на ефективна правна защита в областите, обхванати от правото на Съюза“.

5. Съгласно член 21, параграф 1, първа алинея, който се намира в глава 1 („Общи разпоредби относно външната дейност на Съюза“) на дял V („Общи разпоредби относно външната дейност на Съюза и специфични разпоредби относно общата външна политика и политика на сигурност“) от Договора за ЕС:

„Дейността на Съюза на международната сцена се ръководи от основополагащите принципи за неговото създаване, развитие и разширяване, които той цели да насърчава в останалата част от света: демокрацията, правовата държава, универсалността и неделимостта на правата на човека и на основните свободи, зачитането на човешкото достойнство, принципите на равенство и солидарност и зачитането на принципите на Устава на Организацията на обединените нации и на международното право“.

6. Глава 2 („Специфични разпоредби относно общата външна политика и политика на сигурност“) от същия дял в посочения договор предвижда:

„*Раздел 1*

Общи разпоредби

Член 23

Дейността на Съюза на международната сцена, съгласно настоящата глава, се основава на принципите, преследва целите и се провежда в съответствие с общите разпоредби, предвидени в глава 1.

Член 24

1. Компетентността на Съюза в областта на [ОВППС] обхваща всички области на външната политика, както и всички въпроси, свързани със сигурността на Съюза, включително постепенното формиране на обща отбранителна политика, която може да прерасне в обща отбрана.

[ОВППС] е предмет на специфични правила и процедури. Тя се определя и прилага от Европейския съвет и от Съвета, които решават с единодушие, освен в случаите, когато в Договорите е предвидено друго. Приемането на законодателни актове се изключва. Тази политика се изпълнява от върховния представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност и от държавите членки, в съответствие с Договорите. Конкретните роли на Европейския парламент и на Комисията в тази област се определят от Договорите. Съдът на Европейския съюз не е компетентен по отношение на тези разпоредби, с изключение на компетентността да следи за съответствието с член 40 от настоящия договор и да проверява законосъобразността на определени решения, посочени в член 275, втора алинея [ДФЕС].

[…]

3. Държавите членки подкрепят активно и безрезервно, в дух на лоялност и взаимна солидарност, външната политика и политика на сигурност на Съюза и зачитат дейността на Съюза в тази област.

Държавите членки работят заедно за засилването и развиването на тяхната взаимна политическа солидарност. Те се въздържат от всяко действие, което е в противоречие с интересите на Съюза или може да накърни неговата ефикасност като свързваща сила в международните отношения.
[…]

Член 29

Съветът приема решения, които определят подхода на Съюза по отделен въпрос от географско или тематично естество. Държавите членки следят техните национални политики да бъдат съобразени с позициите на Съюза. […]

Член 40

Осъществяването на общата външна политика и политика на сигурност не засяга прилагането на процедурите и съответния обхват на правомощията на институциите, предвидени в Договорите с оглед упражняването на областите на компетентност на Съюза, посочени в членове 3—6 [ДФЕС].

По същия начин осъществяването на политиките, посочени в тези членове, не засяга прилагането на процедурите и съответния обхват на правомощията на институциите, предвидени в Договорите с оглед упражняването на областите на компетентност на Съюза съгласно настоящата глава.

[…]“.

Б– *ДФЕС*

7. В дял I („Общи разпоредби относно външната дейност на Съюза“) на част пета от ДФЕС („Външна дейност на Съюза“) се посочва:

„*Член 205*

Дейността на Съюза на международната сцена, съгласно настоящата част, се основава на принципите, преследва целите и се провежда в съответствие с общите разпоредби, посочени в глава 1 на дял V от Договора за [ЕС]“.

8. Дял IV („Ограничителни мерки“) от същата част на ДФЕС предвижда:

„*Член 215*

1. Когато решение, прието съгласно глава 2 на дял V от Договора за [ЕС], предвижда прекъсването или ограничаването, изцяло или частично, на икономическите и финансови отношения с една или няколко трети страни, Съветът, като действат с квалифицирано мнозинство, по съвместно предложение на върховния представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност и на Комисията, приема необходимите мерки. Той информира за това Европейския парламент.

2. Когато решение, прието съгласно глава 2 на дял V от Договора за [ЕС], предвижда това, Съветът може да приеме, съгласно процедурата, посочена в параграф 1, ограничителни мерки по отношение на физически или юридически лица, недържавни групи или образувания.

3. Актовете, посочени в настоящия член, съдържат необходимите разпоредби по отношение на правните гаранции“.

9. Съгласно член 275, който се намира в раздел 5 („Съд на Европейския съюз“) на глава 1 („Институции“) от дял I („Институционални разпоредби“) на част шеста („Институционални и финансови разпоредби“) от ДФЕС:

„Съдът на Европейския съюз не е компетентен по отношение на разпоредбите относно [ОВППС], както и по отношение на актовете, приети въз основа на тези разпоредби.

Въпреки това, Съдът на Европейския съюз е компетентен да контролира спазването на член 40 от Договора за [ЕС] и да се произнася по исковете, заведени при условията, предвидени в член 263, четвърта алинея от настоящия договор, относно контрола за законосъобразност на решенията, предвиждащи ограничителни мерки спрямо физически или юридически лица и приети от Съвета на основание глава 2 на дял V от Договора за [ЕС]“.

B– *Споразумение за партньорство и сътрудничество*

10. Споразумението за партньорство и сътрудничество за установяване на партньорство между Европейските общности и техните държави членки, от една страна, и Руската федерация, от друга страна, подписано в Корфу на 24 юни 1994 г.[4] (наричано по-нататък „споразумението за сътрудничество“), предвижда в дял III („Търговия със стоки“):

„*Член 10*

1. Страните взаимно си предоставят третиране на най-облагодетелствана нация, в съответствие с член I, параграф 1 от ГАТТ.

2. Изискванията по параграф 1 не се прилагат по отношение на:

а) преференциите, които се предоставят на съседни държави, за облекчаване на трансграничния обмен;

4 — ОВ L 327, стр. 3; Специално издание на български език, 2007 г., глава 11, том 70, стр. 3. Това споразумение е одобрено от името на Общността с Решение 97/800/ЕОВС, ЕО на Съвета и на Комисията от 30 октомври 1997 г. (ОВ L 327, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 11, том 15, стр. 228).

б) преференциите, които се предоставят с цел създаване на митнически съюз или зона за свободна търговия, както и тези, произтичащи от създаването на такъв съюз или зона; определенията „митнически съюз“ и „зона за свободна търговия“ имат значенията, определени в член XXIV, параграф 8 от ГАТТ или установени посредством процедурата, определена в параграф 10 от същия член от ГАТТ;

в) преференциите, които се предоставят на определени държави в съответствие с ГАТТ и с други международни споразумения в полза на развиващите се държави.

[…]

Член 12

1. Страните се съгласяват, че принципът за свобода на транзита е съществено условие за постигане на целите на настоящото споразумение.

В тази връзка всяка страна осигурява свобода на транзита през нейна територия на стоки, произхождащи от митническата територия или предназначен[и] за митническата територия на другата страна.

2. Правилата, описани в член V, параграфи 2, 3, 4 и 5 от ГАТТ, се прилагат между страните.

[…]

Член 19

Споразумението не изключва възможността за прилагане на забрани или ограничения по отношение на вноса, износа или транзита на стоки, обосновани от съображения за обществен морал, обществен ред, обществена сигурност, закрила на здравето и живота на хората, животните и растенията, опазване на природните ресурси, опазване на националните ценности с художествена, историческа или археологическа стойност, или закрила на интелектуалната, индустриалната и търговската собственост, нито за правила, отнасящи се до златото и среброто. При все това, тези забрани или ограничения не трябва да представляват средство за произволна дискриминация или прикрито ограничение в търговията между страните“.

11. Член 36, който се намира в глава III („Трансгранично предоставяне на услуги“) от дял IV („Разпоредби относно дейността на предприятията и инвестициите“) на това споразумение, гласи:

„За отраслите, изброени в приложение 5 към настоящото споразумение, страните взаимно си предоставят третиране не по-малко благоприятно от това, предоставяно на трети страни по отношение условията на трансгранично предоставяне на услуги от дружества на Общността или руски дружества на територията на Русия или съответно на Общността, съгласно действащите законови [и] подзаконови нормативни актове“.

12. Съгласно член 52, който се намира в дял V („Плащания и капитали“) от посоченото споразумение:

„[…]

2. Осигурява се свободното движение на капитали между лица, пребиваващи в Общността и в Русия, под формата на преки инвестиции в дружествата, създадени в съответствие със законите на приемащата държава и на инвестициите, извършвани съгласно разпоредбите на глава II от дял IV, както и прехвърлянето на тези инвестиции в чужбина, включително и всякакви плащания на обезщетение при налагане на мерки като отчуждаване, национализация или мерки с равностоен ефект, както и на всички произтичащи от тях приходи.

[…]

5. Без да се засягат параграфи 6 и 7, след преходен период от пет години от датата на влизане в сила на настоящото споразумение, страните не въвеждат нови ограничения за движението на капитали и свързаните текущи плащания между лицата, пребиваващи в Общността и в Русия, и не правят съществуващите разпоредби по-ограничителни. Въвеждането на ограничения по време на преходния период, посочен в първото изречение на настоящия параграф, обаче не засяга правата и задълженията на страните по параграфи 2, 3, 4 и 9 от настоящия член.

[…]

9. Страните взаимно си предоставят третиране на най-облагодетелствана нация по отношение на свободата на текущите плащания и движението на капитали, както и по отношение на начините на плащане“.

13. Член 99, който се намира в дял XI („Институционални, общи и заключителни разпоредби“) от същото споразумение, предвижда:

„Нищо в споразумението не е пречка за една от страните да предприеме мерките:

1. които счита необходими, за да защити своите основни интереси в областта на сигурността:

[…]

г) в случай на сериозни вътрешни безредици, които смущават реда и законността, по време на война или на сериозно международно напрежение, които съставляват заплаха от война или с цел да изпълнява поетите задължения за поддържане на мира и международната сигурност;

[…]“.

Г– *Решение 2014/512*

14. Предмет на настоящото преюдициално запитване са следните разпоредби от Решение 2014/512:

„*Член 1*

[…]

2. Пряката или непряката покупка или продажба, прякото или непрякото предоставяне на инвестиционни услуги или помощ при емитирането, или всякакъв друг вид търговия с облигации, акции или подобни финансови инструменти с падеж над 30 дни, емитирани след 12 септември 2014 г. от:

[…]

б) установени в Русия образувания с държавен контрол или над 50 % държавна собственост, които притежават активи, оценени общо на над 1 трилион руски рубли, и най-малко 50 % от чиито прогнозни приходи произтичат от продажбата или преноса на суров нефт или нефтени продукти към 12 септември 2014 г., както е посочено в приложение III [а именно, Rosneft, Transneft и Gazprom Neft];

в) всяко юридическо лице, образувание или орган, установено извън Съюза, над 50 % от което са собственост на образувание, посочено в [буква] […] б); или

г) всяко юридическо лице, образувание или орган, което действа от името или по указание на образувание от категорията, посочена в буква в) или включена в приложение […] III, [а именно, Rosneft, Transneft и Gazprom Neft], се забраняват.

3. Забранява се прякото или непряко встъпване или участие в договорености за предоставяне на нови заеми или кредити с падеж над 30 дни на всяко юридическо лице, образувание или орган, посочени в параграфи 1 или 2, след 12 септември 2014 г., с изключение на заеми или кредити със специфична и документирана цел за предоставяне на финансиране за незабранен пряк или непряк внос или износ на стоки и нефинансови услуги между Съюза и Русия или трета държава или заеми със специфична и документирана цел за предоставяне на спешно финансиране, с цел изпълнение на критериите за платежоспособност и ликвидност, на юридически лица, установени в Съюза, повече от 50 % от чиито права на собственост се притежават от образувание, посочено в приложение I [а именно, Sberbank, VTB Bank, Gazprombank, Vnesheconombank и Rosselkhozbank].

[…]

Член 4

1. Преките или непреките продажби, доставки, трансфер или износ на определено оборудване, подходящо за следните категории проучвателни и производствени проекти в Русия, включително нейната изключителна икономическа зона и континентален шелф, осъществявани от граждани на държавите членки или от териториите на държавите членки или чрез използване на плаващи под тяхно знаме кораби или техни въздухоплавателни средства, подлежат на предварително разрешение от компетентния орган на държавата членка износител:

а) проучване и производство на нефт във води с дълбочина по-голяма от 150 метра;

б) проучване и производство на нефт в крайбрежната зона на север от Северния полярен кръг;

в) проекти с потенциал за производство на нефт от ресурси, намиращи се във формации на шисти, чрез хидравлично разбиване; това не се отнася до проучване и производство през формации на шисти за откриване или извличане на нефт от нешистови резервоари.

Съюзът взема необходимите мерки за определяне на съответните изделия, попадащи в обхвата на настоящия параграф.

2. За предоставянето на:

а) техническа помощ или други услуги, свързани с посоченото в параграф 1 оборудване;

б) финансиране или финансова помощ за всякакви продажби, доставки, трансфер или износ на оборудването, посочено в параграф 1, или за предоставяне на свързани с него техническа помощ или обучение

също е необходимо предварително разрешение от компетентния орган на държавата членка износител.

3. Компетентните органи на държавите членки не издават разрешение за продажба, доставка, трансфер или износ на оборудването или за предоставянето на услугите, посочени в параграфи 1 и 2, ако преценят, че съответната продажба, доставка, трансфер или износ или предоставянето на съответната услуга са предназначени за извършване на един от видовете проучване и производство, посочени в параграф 1.

4. Параграф 3 не засяга изпълнението на договори, сключени преди 1 август 2014 г., или на акцесорни договори, необходими за изпълнението на такива договори.

5. Може да бъде издадено разрешение, когато продажбата, доставката, трансферът или износът на изделията или предоставянето на услугите, посочени в параграфи 1 и 2, са необходими за спешно предотвратяване или смекчаване на събитие, което е вероятно да има сериозно и съществено въздействие върху човешкото здраве и безопасност или върху околната среда. В надлежно обосновани случаи на извънредни ситуации продажбата, доставката, трансферът или износът, или предоставянето на услугите, посочени в параграфи 1 и 2, могат да бъдат осъществени без предварително разрешение, при условие че износителят уведоми компетентния орган в срок от пет работни дни след извършването на продажбата, доставката, трансфера или износа, или след предоставянето на услугите, като представя подробно съответната обосновка за продажбата, доставката, трансфера или износа, или предоставянето на услугите, без предварително разрешение.

Член 4а

1. Забранява се прякото или непряко предоставяне на съпътстващи услуги, необходими за следните категории проекти за проучване и производство в Русия, включително нейната изключителна икономическа зона и континентален шелф, осъществявани от граждани на държавите членки или от териториите на държавите членки или чрез използване на плаващи под тяхно знаме кораби или техни въздухоплавателни средства:

а) проучване и производство на нефт във води с дълбочина по-голяма от 150 метра;

б) проучване и производство на нефт в крайбрежната зона на север от Северния полярен кръг;

в) проекти с потенциал за производство на нефт от ресурси, намиращи се във формации на шисти, чрез хидравлично разбиване; това не се отнася до проучване и производство през формации на шисти за откриване или извличане на нефт от нешистови резервоари.

2. Забраната по параграф 1 не засяга изпълнението на договори или рамкови споразумения, сключени преди 12 септември 2014 г. или на акцесорни договори, необходими за изпълнението на такива договори.

3. Забраната по параграф 1 не се прилага, когато въпросните услуги са необходими за спешно предотвратяване или смекчаване на последиците от събитие, което има вероятност да окаже сериозно и значително влияние върху човешкото здраве и безопасността на околната среда.

[…]

Член 7

1. Не се удовлетворяват никакви претенции във връзка с договори или сделки, чието изпълнение е засегнато пряко или непряко, изцяло или частично от мерките, наложени с настоящото решение, включително претенции за обезщетение или други претенции от същия вид, като претенции за компенсация или претенции по гаранция, по-специално претенции за удължаване на сроковете или за изплащане на обезпечение, гаранция или обезщетение, по-специално на финансова гаранция или финансово обезщетение, независимо от формата, предявени от:

а) образуванията, посочени в член 1, параграф 1, букви б) или в) и член 1, параграф 2, букви в) или г), или включени в списъ[ка] от приложени[е] […] III […];

б) всяко друго лице, образувание или орган от Русия; или

в) всяко лице, образувание или орган, действащо чрез или за сметка на някое от лицата, образуванията или органите, посочени в буква а) или буква б) от настоящия параграф.

2. Във всяко производство, целящо изпълнението на претенция, тежестта на доказване, че нейното удовлетворяване не е забранено съгласно параграф 1, се носи от лицето, което търси изпълнението на съответната претенция.

3. Настоящият член не засяга правото на лицата, образуванията и органите, посочени в параграф 1, на съдебен контрол за законосъобразност на неизпълнението на договорни задължения в съответствие с настоящото решение.

[…]“.

Д– *Регламент № 833/2014*

15. Предмет на настоящото преюдициално запитване са следните разпоредби от Регламент 833/2014:

„*Член 3*

1. Изисква се предварително разрешение за пряката или непряка продажба, доставка, трансфер или износ на изделията, изброени в приложение II, независимо дали са с произход от Съюза, на физически или юридически лица, образувания или органи в Русия, включително нейната изключителна икономическа зона и континентален шелф, или във всяка друга държава, ако тези изделия са предназначени за използване в Русия, включително в нейната изключителна икономическа зона и континентален шелф.

2. За всички случаи на продажба, доставка, трансфер или износ, за които се изисква разрешение съгласно настоящия член, разрешението се издава от компетентните органи на държавата членка, в която е установен износителят, и съответства на условията, предвидени в член 11 от Регламент (ЕО) № 428/2009. Разрешението е валидно в целия Съюз.

3. Приложение II съдържа определени изделия, подходящи за следните категории проекти за проучване и добив в Русия, включително в нейната изключителна икономическа зона и континентален шелф:

а) проучване и добив на нефт във води с дълбочина по-голяма от 150 метра;

б) проучване и добив на нефт в крайбрежната зона на север от Северния полярен кръг; или

в) проекти с потенциал за добив на нефт от ресурси, намиращи се във формации на шисти, чрез хидравлично разбиване; това не се отнася до проучване и добив през формации на шисти за откриване или извличане на нефт от нешистови резервоари.

4. Износителите предоставят на компетентните органи цялата информация от значение, необходима във връзка със заявлението им за разрешение за износ.

5. Компетентните органи не издават разрешение за продажба, доставка, трансфер или износ на изделията, включени в приложение II, ако имат основателни причини да смятат, че продажбата, доставката, трансферът или износът на изделията са предназначени за някоя от категориите проекти за проучване и добив, посочени в параграф 3.

Въпреки това компетентните органи могат да издадат разрешение, когато продажбата, доставката, трансферът или износът са свързани с изпълнението на задължение, произтичащо от договор, сключен преди 1 август 2014 г., или допълнителни договори, необходими за изпълнението на такъв договор.

Компетентните органи могат също да издадат разрешение, когато продажбата, доставката, трансферът или износът на изделията са необходими за спешно предотвратяване или смекчаване на събитие, което е вероятно да има сериозно и съществено въздействие върху човешкото здраве и безопасност или върху околната среда. В надлежно обосновани случаи на извънредна ситуация продажбата, доставката, трансферът или износът могат да бъдат осъществени без предварително разрешение, при условие че износителят уведоми компетентния орган в срок от пет работни дни след извършването на продажбата, доставката, трансфера или износа, като представя подробно съответната обосновка за продажбата, доставката, трансфера или износа без предварително разрешение.

6. При условията, предвидени в параграф 5, компетентните органи могат да отменят, спрат, изменят или отнемат разрешението за износ, което са издали.

7. Когато компетентен орган откаже да издаде разрешение или когато отмени, спре, наложи значителни ограничения във връзка с разрешение или го отнеме съгласно параграфи 5 или 6, съответната държава членка уведомява за това останалите държави членки и Комисията и им предоставя информацията от значение, като спазва разпоредбите относно поверителността на такава информация на Регламент (ЕО) № 515/97 на Съвета.

8. Преди държава членка да издаде разрешение в съответствие с параграф 5 за сделка, която по същество е същата като сделка, за която има все още валиден отказ на друга държава членка или на други държави членки съгласно параграфи 6 и 7, тя се консултира първо с държавата членка или държавите членки, които са постановили отказа. Ако след тези консултации държавата членка реши да издаде разрешение, тя информира за това останалите държави членки и Комисията, като предоставя цялата информация от значение за изясняването на това решение.

Член 3а

1. Забранява се прякото или непрякото предоставяне на свързани услуги, необходими за следните категории проекти за проучване и добив в Русия, включително в нейната изключителна икономическа зона и континентален шелф:

а) проучване и добив на нефт във води с дълбочина по-голяма от 150 метра;

б) проучване и добив на нефт в крайбрежната зона на север от Северния полярен кръг; или

в) проекти с потенциал за добив на нефт от ресурси, намиращи се във формации на шисти, чрез хидравлично разбиване; това не се отнася до проучване и добив през формации на шисти за откриване или извличане на нефт от нешистови резервоари.

За целите на настоящия параграф свързаните услуги са:

i) сондиране,

ii) вземане на проби от сондажния кладенец,

iii) каротаж и окончателни работи по сондирането,

iv) доставка на специализирани плавателни съдове.

2. Забраните по параграф 1 не засягат изпълнението на задължение, произтичащо от договор или рамково споразумение, сключени преди 12 септември 2014 г., или допълнителни договори, необходими за изпълнението на такъв договор.

3. Забраните по параграф 1 не се прилагат, когато въпросните услуги са необходими за спешно предотвратяване или смекчаване събитие, което е вероятно да има сериозно и съществено въздействие върху човешкото здраве и безопасност или върху околната среда.

Доставчикът на услуги уведомява компетентния орган в срок от пет работни дни за дейност, предприета по настоящия параграф, като представя подробно съответната обосновка за продажбата, доставката, трансфера или износа.

Член 4

[…]

3. От съответния компетентен орган се изисква разрешение за предоставянето на:

а) техническа помощ или брокерски услуги, свързани с изделията, изброени в приложение II, и с прякото или непрякото предоставяне, производство, поддръжка и използване на тези изделия, на физически или юридически лица, образувания или органи в Русия, включително в нейната изключителна икономическа зона и континентален шелф, или, ако помощта е свързана с използването на тези изделия в Русия, включително в нейната изключителна икономическа зона и континентален шелф, на лица, образувания или органи във всяка друга държава;

б) прякото или непрякото финансиране или финансова помощ във връзка с изделията, изброени в приложение II, включително по-специално безвъзмездни средства, заеми и застраховане на експортни кредити за всякакви продажби, доставки, трансфер или износ на тези изделия, или за предоставянето на свързана с тях техническа помощ на физически или юридически лица, образувания и органи в Русия, включително в нейната изключителна икономическа зона и континентален шелф, или, ако помощта е свързана с използването на тези изделия в Русия, включително в нейната изключителна икономическа зона и континентален шелф, на лица, образувания или органи във всяка друга държава.

В надлежно обосновани случаи на извънредна ситуация, посочени в член 3, параграф 5, предоставянето на услугите, посочени в настоящия параграф, може да се осъществи без предварително разрешение, при условие че доставчикът уведоми компетентния орган в срок от пет работни дни след предоставянето на услугите.

4. Когато се изискват разрешения в съответствие с параграф 3 от настоящия член, член 3, и по-специално параграфи 2 и 5 от него, се прилага mutatis mutandis.

Член 5

[…]

2. Забраняват се пряката или непряката покупка, продажба, предоставяне на инвестиционни услуги или помощ при емитирането или друг вид търговия с прехвърлими ценни книжа и инструменти на паричния пазар с падеж над 30 дни, емитирани след 12 септември 2014 г., от:

[…]

б) юридическо лице, образувание или орган, установен в Русия, който е с публичен контрол или над 50 % публична собственост и притежава активи, оценени общо на над 1 трилион руски рубли, за който се счита, че най-малко 50 % от приходите му произхождат от продажбата или преноса на суров нефт или нефтопродукти, включени в списъка в приложение VI [а именно, Rosneft, Transneft, Gazprom Neft].

в) юридическо лице, образувание или орган, установен извън Съюза, чиито права на собственост са пряко или непряко притежавани на повече от 50 % от образувание, посочено в буква а) или б) от настоящия параграф; или

г) юридическо лице, образувание или орган, действащ от името или по указание на образувание, посочено в буква а), б) или в) от настоящия параграф.

3. След 12 септември 2014 г. се забранява прякото или непрякото сключване или участие в договорености за предоставяне на нови заеми или кредити с падеж над 30 дни на всяко юридическо лице, образувание или орган, посочени в параграф 1 или 2.Забраната не се прилага за:

а) заеми или кредити с конкретна и обоснована цел да предоставят финансиране за разрешен внос или износ на стоки и нефинансови услуги между Съюза и трета държава, включително разходите за стоки и услуги от друга трета държава, необходими за изпълнението на договори за износ или внос, или

б) заеми с конкретна и обоснована цел да предоставят спешно финансиране, за да отговорят на критериите за платежоспособност и ликвидност за юридически лица, установени в Съюза, при които над 50 % от правата на собственост се притежават от образувание, посочено в приложение III [а именно, Sberbank, VTB Bank, Gazprombank, Vnesheconombank и Rosselkhozbank].

[…]

Член 8

1. Държавите членки установяват правила относно санкциите, приложими за нарушение на разпоредбите на настоящия регламент, и вземат всички необходими мерки, за да осигурят тяхното прилагане. Предвидените санкции трябва да бъдат ефективни, пропорционални и възпиращи.

2. Държавите членки уведомяват Комисията за правилата, посочени в параграф 1, незабавно след влизането в сила на настоящия регламент, както и за всяко последващо изменение.

[…]

Член 11

1. Не се удовлетворяват никакви претенции във връзка с договори или сделки, чието изпълнение е засегнато пряко или непряко, изцяло или частично от мерките, наложени с настоящия регламент, включително претенции за обезщетение или други претенции от същия вид, като претенции за компенсация или претенции по гаранция, по-специално претенции за удължаване на сроковете или за изплащане на обезпечение, гаранция или обезщетение, по-специално на финансова гаранция или финансово обезщетение, независимо от формата, предявени от:

а) образуванията, посочени в член 5, параграф 1, букви б) и в) и член 5, параграф 2, букви в) и г), или включени в списъ[ка] от приложени[е] III […] [а именно, Rosneft, Transneft, Gazprom Neft];

б) всяко друго лице, образувание или орган от Русия;

в) всяко лице, образувание или орган, действащо чрез или за сметка на някое от лицата, образуванията или органите, посочени в буква а) или буква б) от настоящия параграф.

2. Във всяко производство, целящо изпълнението на претенция, тежестта на доказване, че нейното удовлетворяване не е забранено съгласно параграф 1, се носи от лицето, което търси изпълнението на съответната претенция.

3. Настоящият член не засяга правото на лицата, образуванията и органите, посочени в параграф 1, на съдебен контрол за законосъобразност на неизпълнението на договорни задължения в съответствие с настоящия регламент“.

III – **Спорът по главното производство и преюдициалните въпроси**

16. На 6 март 2014 г. държавните и правителствените ръководители на държавите членки на Съюза остро осъждат „непровокираното нарушаване на суверенитета и териториалната цялост на Украйна от Руската федерация“ [5]. Те призовават Руската федерация да изтегли незабавно въоръжените си сили към зоните на постоянното им разполагане съгласно свързаните с това споразумения. Те също така решават временно да се преустановят двустранните преговори с Руската федерация във връзка с визовия режим, както и преговорите по новото общо споразумение, което трябваше да замени Споразумението за партньорство. Същевременно те подчертават, че решение на кризата следва да се намери посредством преговори между правителствата на Украйна и на Руската федерация.

17. Държавните и правителствените ръководители на държавите членки на Съюза добавят, че при липса на резултати от преговорите в много кратък срок бъдат наложени допълнителни мерки, като ограничения за пътуване и замразяване на активи, по отношение на лицата, отговорни за действия, подкопаващи или застрашаващи териториалната цялост, суверенитета и независимостта на Украйна.

5 — Декларация на държавните и правителствените ръководители относно Украйна, Брюксел, 6 март 2014 г.

18. За да изпълни тази декларация, Съветът приема Регламент (ЕС) № 269/2014 от 17 март 2014 година относно ограничителни мерки по отношение на действия, подкопаващи или застрашаващи териториалната цялост, суверенитета и независимостта на Украйна[6], който налага посочените по-горе мерки по отношение на определени лица, изброени в приложение I към него.

19. Като приема, че Руската федерация не е отговорила на исканията на Съюза и че засягането на териториалната цялост, суверенитета и независимостта на Украйна продължава, на 31 юли 2014 г. Съветът приема пакет от нови значителни ограничителни мерки, а именно, Решение 2014/512 и Регламент № 833/2014, които са насочени, наред с други руски предприятия, към Rosneft Oil Company OJSC (наричано по-нататък „Rosneft“), чиито дейности включват проучване, добив и рафиниране на нефт, както и продажба на суров нефт и газ в Русия и в чужбина.

20. Rosneft извършва своите дейности по проучване и добив в руските провинции, богати на нефт, и в руския континентален шелф. Дейностите му по проучване включват операции във води с дълбочина по-голяма от 150 метра и във формации на шисти.

21. По-голямата част от акциите на Rosneft (69,5 %) са собственост на Rosneftegaz OJSC, акционерно дружество, изцяло притежавано от Руската федерация. Малка част от неговите акции (19,75 %) са собственост на BP Russian Investments Ltd., дъщерно дружество на британската петролна компания BP plc. Останалите 10,75 % от емитирания акционерен капитал се котират на фондовата борса.

22. Her Majesty's Treasury (Хазната на Нейно величество) и Secretary of State for Business, Innovation and Skills (министърът по въпросите на бизнеса, иновациите и професионалните умения) са органите в Обединеното кралство, отговорни за транспонирането на законодателството на Съюза, с което се налагат ограничителни мерки в отговор на действията на Руската федерация в Украйна.

23. Financial Conduct Authority (Орган за финансов контрол, наричан по-нататък „FCA“) също е обвързан от Решение 2014/512 и Регламент № 833/2014 и трябва да провери последиците от тях за собствените му правни задължения и цели. Ето защо, ако се е окажело, че може да бъдат емитирани забранени ценни книжа и това би създало опасност от засягане на интегритета на регламентираните от FCA пазари или на защитата на потребителя, FCA е щял да бъде длъжен да провери какви действия би трябвало евентуално да предприеме, за да изпревари или избегне тази опасност.

24. На 9 октомври 2014 г. Rosneft подава в секретариата на Общия съд жалба за отмяна на Решение 2014/512 и Регламент № 833/2014 на основание член 263, четвърта алинея ДФЕС[7].

25. С искането си за упражняване на съдебен контрол, отправено на 20 ноември 2014 г. до High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Divisional Court) (Висш съд на Англия и Уелс, общо гражданско отделение (двучленен състав), Rosneft оспорва законността на Решение 2014/512, на Регламент № 833/2014 и на някои мерки, приети от органите на Обединеното

6 — ОВ L 78, стр. 6.

7 — Касае се за висящо дело NK Rosneft и др./Съвет (T-715/14).

кралство за изпълнение на някои аспекти на Регламент № 833/2014, и по-специално, на наказателноправните санкции, предвидени в случай на нарушение на този регламент[8], някои тълкувания на FCA на понятието „финансова помощ“ и тълкуването и прилагането на регламента от FCA по отношение на някои ценни книжа[9].

26. С решението си от 9 февруари 2015 г.[10]. High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Divisional Court) (Висш съд на Англия и Уелс, общо гражданско отделение (двучленен състав) приема, че за да се произнесе по спора, следва да определи дали някои разпоредби от Решение 2014/512 и от Регламент № 833/2014 са невалидни, което не би могъл да направи, без да отправи към Съда преюдициално запитване в съответствие с решение Foto-Frost (314/85, EU:C:1987:452).

27. Той също така счита, че дори тези разпоредби да са валидни, не е сигурно дали други съдилища на държавите членки биха направили същите изводи относно тяхното тълкуване и прилагане. Впрочем той посочва съществени различия в тълкуването между компетентните органи на отделните държави членки.

28. В този контекст High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Divisional Court) (Висш съд на Англия и Уелс, общо гражданско отделение (двучленен състав) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Като се имат предвид по-специално член 19, параграф 1 ДЕС, член 24 ДЕС, член 40 ДЕС, член 47 [от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“)] и член 275, втора алинея ДФЕС, компетентен ли е Съдът да се произнесе по преюдициално запитване на основание член 267 ДФЕС относно валидността на член 1, параграф 2, букви б), в) и г), член 1, параграф 3, членове 4 и 4а, член 7 и приложение III към Решение [2014/512]?

2) а) Невалидни ли са една или повече от следните разпоредби (наричани по-нататък „приложимите мерки“) от Регламента на ЕС и доколкото Съдът е компетентен, от Решението:

i) членове 4 и 4а от Решение [2014/512];

ii) членове 3 и 3а, член 4, параграфи 3 и 4, и приложение II към Регламент [№ 833/2014]

(наричани по-нататък заедно „разпоредбите относно нефтения сектор“);

iii) член 1, параграф 2, букви б), в) и г) и параграф 3, и приложение III към Решение [2014/512];

iv) член 5, параграф 2, букви б), в) и г) и параграф 3, и приложение VI към Регламент [№ 833/2014]

8 — Вж. Правилник за Украйна (финансови санкции на Европейския съюз) (№ 3) от 2014 г. [The Ukraine (European Union Financial Sanctions) (No. 3) Regulations 2014, SI 2014/2054], впоследствие изменен с Правилник за Украйна (финансови санкции на Европейския съюз) (№ 3) (Изменение) от 2014 г. [The Ukraine (European Union Financial Sanctions) (No. 3) (Amendment) Regulations 2014, SI 2014/2445] и Наредба за контрола на износа (санкции по отношение на Русия, Крим и Севастопол) от 2014 г. [The Export Control (Russia, Crimea and Sevastopol Sanctions) Order 2014, SI 2014/2357], впоследствие изменен с Наредбата за контрол на износа (санкции по отношение на Русия, Крим и Севастопол) (Изменение) 2014 [The Export Control (Russia, Crimea and Sevastopol Sanctions) (Amendment) Order 2014, SI 2014/2932].

9 — Касае се за прехвърляеми ценни книжа, емитирани под формата на международни сертификати, представляващи ценни книжа („Global Depository Receipts“, наричани по-нататък „ГДР“), които се отнасят до акции на Rosneft, вписани са в официалния списък на котировките и се търгуват на фондовата борса в Лондон.

10 — Вж. R (OJSC Rosneft Oil Company) v Her Majesty's Treasury and ors [2015] EWHC 248 (Admin).

(наричани по-нататък заедно „разпоредбите относно ценните книжа и отпускането на заеми“);

v) член 7 от Решение [2014/512]; и

vi) член 11 от Регламент [№ 833/2014].

2) б) В случай че приложимите мерки са валидни, противоречи ли на принципа на правната сигурност и на принципа, според който nulla poena sine lege certa, държава членка да налага наказателноправни санкции съгласно член 8 от Регламент [№ 833/2014], преди Съдът да изясни достатъчно обхвата на съответното нарушение?

3) В случай че приложимите забрани или ограничения, посочени във въпрос 2, буква а), са валидни:

а) Понятието „финансова помощ“ по смисъла на член 4, параграф 3 от Регламент [№ 833/2014] включва ли обработване на плащания от банка или друга финансова институция?

б) Забранява ли член 5 от Регламента […] емитирането или друг вид търговия с [ГДР], емитирани на или след 12 септември 2014 г. съгласно договор за депозит с някое от образуванията, включени в списъка в приложение VI, във връзка с акции в някое от тези образувания, които са били емитирани до 12 септември 2014 г.?

в) Ако Съдът счете, че съществува неяснота, която може да се преодолее адекватно чрез дадени от него допълнителни насоки, какво е правилното тълкуване на понятията „шисти“ и „води с дълбочина по-голяма от 150 метра“ съгласно член 4 от Решението и членове 3 и 3а от Регламента […]? По-специално, ако Съдът счете това за необходимо и уместно, може ли да предостави геоложко тълкуване на понятието „шисти“, което да се използва при прилагане на Регламента, и да изясни дали измерването на „води с дълбочина по-голяма от 150 метра“ трябва да се извърши от мястото на сондиране или от друго място?“.

29. С определение от 26 март 2015 г. председателят на Общия съд спира производството по жалбата за отмяна по дело NK Rosneft и др./Съвет (T-715/14) до обявяването на решението на Съда по настоящото дело в съответствие с член 54, трета алинея от Статута на Съда на Европейския съюз.

IV – **Производството пред Съда**

30. Актът за настоящото преюдициално запитване е подаден в Съда на 18 февруари 2015 г. Rosneft, FCA, правителството на Обединеното кралство, чешкото, германското, естонското и френското правителство, Съветът и Комисията представят писмени становища.

31. На 23 февруари 2016 г. е проведено съдебно заседание, в което Rosneft, FCA, правителството на Обединеното кралство, чешкото, германското, естонското, френското и полското правителство, Съветът и Комисията са представили устните си становища.

V – **Анализ**

A– *По първия въпрос*

32. С първия си въпрос запитващата юрисдикция иска от Съда да установи дали е компетентен да се произнесе по преюдициално запитване относно валидността на член 1, параграф 2, букви б), в) и г), член 1, параграф 3, членове 4 и 4а, член 7 и приложение III към Решение 2014/512, като се имат предвид членове 19 ДЕС, 24 ДЕС и 40 ДЕС, член 275 ДФЕС и член 47 от Хартата.

1. По допустимостта

33. Естонското правителство и Съветът оспорват допустимостта на първия въпрос, тъй като отговорът на него не бил необходим, за да може запитващата юрисдикция да реши спора по главното производство.

34. Предлагам на Съда да отхвърли това възражение за недопустимост, защото компетентността на Съда да отговори на настоящото преюдициално запитване очевидно е предварително условие за анализа на другите въпроси, поставени от запитващата юрисдикция (чиято относимост не се оспорва от никого). Освен това съгласно постоянната съдебна практика компетентността е „абсолютна процесуална предпоставка [и] този въпрос може да бъде разгледан от Съда във всеки момент на производството, включително служебно“ [11].

35. Освен това запитващата юрисдикция трябва да е наясно относно компетентността на Съда, за да знае дали е обвързана с монопола на Съда в областта на контрола на валидността на актовете от вторичното право на Съюза [12].

2. По компетентността на Съда да се произнася по преюдициално запитване относно валидността и тълкуването на актовете на ОВППС

а) Общо правило: съдебен контрол (членове 19 ДЕС, 263 ДФЕС, 277 ДФЕС и 267 ДФЕС)

36. В точка 23 от прочутото си решение Les Verts/Парламент (294/83, EU:C:1986:166) Съдът е постановил, че „[Съюзът] е правов [съюз], доколкото нито държавите членки, нито [неговите] институции могат да избегнат контрола относно това дали действията им съответстват на основната конституционна харта на [Съюза] — [ДФЕС]“. Така той допуска жалба за отмяна да бъде насочена срещу актове на Европейския парламент, независимо че последният не е изрично посочен в първа алинея от предишния член 173 ЕИО (понастоящем член 263 ДФЕС) като институция, чиито актове могат да бъдат предмет на контрол за законосъобразност [13].

11 — Решение Elitaliana/Eulex Kosovo (C-439/13 P, EU:C:2015:753, т. 37). В този смисъл вж. и решение Sahlstedt и др./Комисия (C-362/06 P, EU:C:2009:243, т. 22) и решение Комисия/Кипър (C-340/10, EU:C:2012:143, т. 20).

12 — Вж. становището на генералния адвокат Kokott по становище 2/13 (EU:C:2014:2475, т. 100).

13 — Тази пасивна легитимация на Парламента в областта на жалбите за отмяна е допълнена с активната му легитимация, прогласена с решение Парламент/Съвет (C-70/88, EU:C:1990:217). В него Съдът установява, че макар текстът на Договора за ЕИО да не включва Парламента сред институциите, които могат да подават жалба за отмяна, това би могло да представлява „процесуална непълнота, [която] не може да вземе превес над основополагащия интерес да се запази и да се спазва институционалното равновесие, определено с Договорите за създаване на Европейските общности“ (т. 26).

37. Член 19 ДЕС поверява на съдилищата на Съюза функцията да „осигурява[т] спазването на правото при тълкуването и прилагането на Договорите“ и възлага на държавите членки задължението да установяват правните средства, необходими за осигуряването на ефективна правна защита в областите, обхванати от правото на Съюза.

38. Всъщност съгласно постоянната съдебна практика „посредством разпоредбите на членове 263 и 277, от една страна, и член 267, от друга страна, Договорът за функционирането на ЕС е установил завършена система от способи за защита и процедури, чиято цел е да осигурят контрола за законосъобразност на актовете на Съюза, поверявайки го на съда на Съюза“ [14].

б) „Carve out“: съдебен имунитет на някои актове, приети в рамките на ОВППС (член 24, параграф 1, втора алинея ДЕС и член 275, първа алинея ДФЕС)

39. На пръв поглед компетентността на Съда в областта на ОВППС изглежда изключена от член 24, параграф 1, втора алинея ДЕС и член 275, първа алинея ДФЕС.

40. Преди да се разгледат тези разпоредби, следва да се отбележи, че макар във връзка с решенията си Парламент/Съвет (C-130/10, EU:C:2012:472), Съвет/Manufacturing Support & Procurement Kala Naft (C-348/12 P, EU:C:2013:776), Парламент/Съвет (C-658/11, EU:C:2014:2025) и Gbagbo и др./Съвет (C-478/11 P—C-482/11 P, EU:C:2013:258) Съдът да е имал повода да разгледа въпроси, свързани с компетентността му в областта на ОВППС, в точка 251 от становище 2/13 (EU:C:2014:2454) той посочва, че „все още не е имал възможност да уточни границите на компетентността си в областта на ОВППС, произтичащи от [член 24, параграф 1, втора алинея ДЕС и член 275, първа алинея ДФЕС]“. Така Съдът постановява в точка 252 от становището си, че „е достатъчно да се констатира, че при сегашното състояние на правото на Съюза някои актове, приети в рамките на ОВППС, не попадат под правораздавателния контрол на Съда“, но не уточнява кои са тези актове [15].

41. Освен това, макар контролът за законосъобразност на актовете на Съюза да е правилото (член 19 ДЕС, членове 263 ДФЕС, 277 ДФЕС и 267 ДФЕС), член 24, параграф 1, втора алинея ДЕС и член 275, първа алинея ДФЕС въвеждат клауза за „carve-out“ на компетентността на съдилищата на Съюза, или, с други думи, „изключение от правилото за общата компетентност, която член 19 ДЕС предоставя на Съда, за да осигурява спазването на правото при тълкуването и прилагането на Договорите, и следователно трябва да се тълкуват ограничително“ [16].

42. В допълнение, следва да се отбележи разлика в текста между член 24, параграф 1, втора алинея ДЕС и член 275, първа алинея ДФЕС.

14 — Решение Inuit Tapiriit Kanatami и др./Парламент и Съвет (C-583/11 P, EU:C:2013:625, т. 92). В този смисъл вж. и решения Les Verts/Парламент (294/83, EU:C:1986:166, т. 23), Unión de Pequeños Agricultores/Съвет (C-50/00 P, EU:C:2002:462, т. 40), Telefónica/Комисия (C-274/12 P, EU:C:2013:852, т. 57), T & L Sugars и Sidul Açúcares/Комисия (C-456/13 P, EU:C:2015:284, т. 45) и определение Pesquerias Riveirenses и др./Съвет (C-164/14 P, EU:C:2015:111, т. 40).

15 — Съдът обаче не е приел съвсем ясната теза на генералния адвокат Kokott, че Съдът не е компетентен да се произнася по преюдициални запитвания относно валидността на актове относно ОВППС, което би дало възможност на съдилищата на държавите членки, които имат задължението да прилагат правото на Съюза, сами да преценяват законосъобразността на този вид актове и да не ги прилагат, ако установят незаконосъобразността им (вж. т. 82—103 от становището на генералния адвокат Kokott по становище 2/13, EU:C:2014:2475).

16 — Решение Парламент/Съвет (C-658/11, EU:C:2014:2025, т. 70). В този смисъл вж. също решение Elitaliana/Eulex Kosovo (C-439/13 P, EU:C:2015:753, т. 42).

43. Съгласно член 24, параграф 1, втора алинея, последно изречение ДЕС „Съдът на Европейския съюз няма компетентност по отношение на *тези разпоредби*“ [17], докато член 275, първа алинея ДФЕС предвижда, че „Съдът на Европейския съюз няма компетентност по отношение на *разпоредбите относно [ОВППС], както и по отношение на актовете, приети въз основа на тези разпоредби*“ [18].

44. Употребата в член 275, първа алинея ДФЕС на израза „разпоредбите относно [ОВППС]“ би могла да създаде погрешното впечатление, че съдилищата на Съюза нямат никаква компетентност по отношение изобщо на разпоредби от ДФЕС, които, макар и да не спадат към ОВППС, могат да бъдат свързани с нея.

45. Съдът никога не е възприемал това по-скоро широко тълкуване на член 275, първа алинея ДФЕС. Напротив, той е постановил, че актът, основан на член 37 ДЕС, който е част от разпоредбите за ОВППС от Договора за ЕС, и на член 218, параграфи 5 и 6 ДФЕС, подлежи на съдебен контрол, тъй като разпоредбата на член 218 ДФЕС, която е явно свързана с ОВППС, „е с общо приложение и следователно е предназначена да се прилага по принцип към всички международни споразумения, които се договарят и сключват от Съюза във всички негови области на дейност, включително ОВППС“ [19].

46. След като член 24, параграф 1, втора алинея, последно изречение ДЕС изключва компетентността на Съда само „по отношение на *тези разпоредби*“ [20], струва ми се, както твърди Комисията в точка 40 от писменото си становище, че това представлява позоваване на заглавието на глава 2 от дял V от Договора за ЕС, озаглавена „Специфични разпоредби относно общата външна политика и политика на сигурност“, от която е част посоченият член.

47. Следователно „carve-out“ клаузата в член 24, параграф 1, втора алинея ДЕС и в член 275, първа алинея ДФЕС визира само членове 23—46 ДЕС и приетите въз основа на тях актове на Съюза [21].

48. Така регламентите, приети от Съвета на основание член 215 ДФЕС, не попадат в обхвата на посочената „carve-out“ клауза. Страните в главното производство и всички встъпили страни в настоящото дело се съгласяват, че регламентите, приети от Съвета на основание член 215 ДФЕС, както в случая Регламент № 833/2014, спадат към общата компетентност на съдилищата на Съюза за контрол на тяхната законосъобразност в съответствие с член 19 ДЕС, като остава спорен само въпросът за степента на този контрол и свободата на преценка, която да има Съветът. Освен това Съдът вече се е произнесъл по преюдициално запитване относно тълкуването на Регламент (ЕО) № 765/2006 на Съвета от 18 май 2006 година относно ограничителни мерки срещу президента Лукашенко и някои длъжностни лица на Беларус [22], чието правно основание също е предишният член 301 ДЕО, станал член 215 ДФЕС [23].

49. В допълнение, за да може един акт на ОВППС да се ползва от съдебния имунитет по член 24, параграф 1, втора алинея ДЕС и член 275, първа алинея ДФЕС, е необходимо не само правното му основание да бъде сред членове 23—46 ДЕС, но и той по същността си да спада към ОВППС.

17 — Курсивът е мой.

18 — Курсивът е мой.

19 — Решение Парламент/Съвет (C-658/11, EU:C:2014:2025, т. 72).

20 — Курсивът е мой.

21 — Вж. решения Съвет/Manufacturing Support & Procurement Kala Naft (C-348/12 P, EU:C:2013:776, т. 99, което препраща към т. 36—38 от решение Manufacturing Support & Procurement Kala Naft/Съвет T-509/10, EU:T:2012:201), Парламент/Съвет (C-658/11, EU:C:2014:2025, т. 73) и National Iranian Oil Company/Съвет (T-578/12, EU:T:2014:678, т. 35), потвърдено с решение National Iranian Oil Company/Съвет (C-440/14 P, EU:C:2016:128).

22 — ОВ L 134, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 18, том 5, стр. 71.

23 — Вж. решение Peftiev (C-314/13, EU:C:2014:1645).

50. Така по жалба за отмяна на мерки, приети от мисията, осъществена въз основа на Съвместно действие 2008/124/ОВППС на Съвета от 4 февруари 2008 година относно мисията на Европейския съюз в областта на върховенството на закона в Косово, EULEX KOSOVO [24], изменено с Решение 2011/752/ОВППС на Съвета от 24 ноември 2011 година за изменение на Съвместно действие 2008/124/ОВППС относно мисията на Европейския съюз в областта на върховенството на закона в Косово, EULEX KOSOVO [25], в точки 48 и 49 от решение Elitaliana/Eulex Kosovo (C-439/13 P, EU:C:2015:753) Съдът постановява, че „[…] спорните мерки, чиято отмяна се иска поради нарушение на правните норми, приложими към обществените поръчки, се отнасят до възлагане на обществена поръчка, от която са произлезли разходи за сметка на бюджета на Съюза. От това следва, че въпросната поръчка попада в обхвата на разпоредбите на Финансовия регламент“ и че „[п]редвид характерните за разглеждания случай обстоятелства, не може да се приеме, че обхватът на изключението от компетентността на Съда, предвидена в член 24, параграф 1, втора алинея, последно изречение ДЕС и в член 275 ДФЕС, се отнася до компетентността на Съда да тълкува и прилага разпоредбите на Финансовия регламент в областта на възлагането на обществени поръчки“.

в) „Claw-back“: ограничен съдебен контрол на актовете на ОВППС (член 24, параграф 1, втора алинея, последно изречение ДЕС и член 275, втора алинея ДФЕС)

i) Обхват

51. Ако акт на ОВППС отговаря на двете условия, посочени в точки 47 и 49 от настоящото заключение, и то само в този случай, следва да се провери още дали все пак на основание клаузата за „claw-back“, въведена с член 24, параграф 1, втора алинея, последно изречение ДЕС и член 275, втора алинея ДФЕС, той не спада към общата компетентност, която член 19, параграф 1 ДЕС предоставя на съдилищата на Съюза.

52. Отбелязвам, че ограничаването на компетентността на Съда в областта на ОВППС, направено с клаузата „carve-out“, е обосновано с факта, че актовете на ОВППС по принцип са предназначени да изразяват само решения от чисто политическо естество, свързани с упражняването на ОВППС, по отношение на които съдебният контрол трудно се съчетава с разделението на властите [26].

53. Клаузата за „claw-back“ обаче лишава акта на ОВППС от този съдебен имунитет, когато този акт надхвърля пределите на ОВППС, какъвто е случаят с решенията в областта на ОВППС, които, макар и приети въз основа на дял V, глава 2 от Договора за ЕС, засягат правомощията, предоставени на Съюза от ДФЕС, както и с решенията в областта на ОВППС, които предвиждат ограничителни мерки спрямо физически или юридически лица.

54. Всъщност още през 1998 г. Съдът постановява в точки 14—18 от решение Комисия/Съвет (C-170/96, EU:C:1998:219), че е компетентен на основание член M от Договора за ЕС (който предшества член 40 ДЕС) „да следи за това актовете, за които Съветът твърди, че спадат към член K.3, параграф 2 от Договора за ЕС, да не засягат компетентността, предоставена на Общността с разпоредбите на Договора за ЕО“ [27].

24 — ОВ L 42, стр. 92.

25 — ОВ L 310, стр. 10.

26 — В правото на редица държави членки въпросите, свързани с упражняването на външната политика, провеждана от правителството, не подлежат на съдебен контрол съгласно така наречената теория за правителствените актове (вж. по-специално Conseil d'État (Франция), 19 февруари 1875 г., Prince Napoléon, Recueil Lebon, стр. 155) или правната теория за „justiciability“ (вж. по-специално R (Abbasi and anor) v Secretary of State for Foreign & Commonwealth Affairs and anor [2002] EWCA Civ 1598, параграфи 99 и 106 (Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) (Апелативен съд на Англия и Уелс (гражданско отделение).

27 — Точка 16. В този смисъл вж. и решения Комисия/Съвет (C-176/03, EU:C:2005:542, т. 39), Комисия/Съвет (C-440/05, EU:C:2007:625, т. 53) и Комисия/Съвет (C-91/05, EU:C:2008:288, т. 33).

55. Също така съгласно постоянната практика на Съда относно контрола за законосъобразност на ограничителни мерки спрямо физически или юридически лица, съдържащи се в актове, предхождащи влизането в сила на Договора от Лисабон, „е наложително да съществува възможност Съдът да контролира обща позиция, която с оглед на своето съдържание излиза извън рамките на предвидения от Договора за този вид актове обхват“ [28], тъй като „възможността Съдът да бъде сезиран с преюдициален въпрос трябва да съществува по отношение на всички разпоредби, приети от Съвета, които имат за цел да породят правни последици спрямо трети лица, независимо от тяхното естество и форма“ [29].

56. Предвидената в член 24, параграф 1, втора алинея, последно изречение ДЕС и член 275, втора алинея ДФЕС клауза за „claw-back“ не е изменила по същество положението отпреди приемането на Договора от Лисабон.

57. Установявам, че — също както в случая с клаузата за „carve-out“ — съществува разлика в текстовете на относимите разпоредби, но този път член 275 ДФЕС използва по-тясна формулировка от член 24, параграф 1, втора алинея, последно изречение ДЕС.

58. Всъщност член 24, параграф 1, втора алинея, последно изречение ДЕС предвижда, че Съдът на Съюза е компетентен „да следи за съответствието с член 40 [ДЕС] и *да проверява законосъобразността* на определени решения, посочени в член 275, втора алинея [ДФЕС]“ [30].

59. Съгласно член 275, втора алинея ДФЕС пък Съдът на Европейския съюз е компетентен „да контролира спазването на член 40 [ДЕС] и да се произнася по исковете, заведени при условията, предвидени в член 263, четвърта алинея [ДФЕС], относно контрола за законосъобразност на решенията, предвиждащи ограничителни мерки спрямо физически или юридически лица и приети от Съвета на основание глава 2 на дял V [ДЕС]“.

60. Що се отнася до контрола за спазването на член 40 ДЕС, двете разпоредби са идентични. Всеки акт на ОВППС, който спада към „carve-out“ клаузата, може да бъде контролиран от съда на Съюза, за да се осигури спазването на член 40 ДЕС. Следователно този аспект на клаузата за „claw-back“, наред с останалото, обхваща и актовете, приети въз основа на член 215, параграфи 1 и 2 ДФЕС, които съдържат както мерки, предвиждащи прекъсване или ограничаване, изцяло или частично, на икономическите и финансови отношения с една или няколко трети страни, така и ограничителни мерки спрямо физически или юридически лица.

61. Има обаче съществена разлика между текстовете на двете разглеждани разпоредби, доколкото член 275, втора алинея ДФЕС ограничава контрола за законосъобразност на решенията, които предвиждат ограничителни мерки спрямо физически или юридически лица, до жалбите за отмяна, подадени от тези лица при условията по член 263, четвърта алинея ДФЕС, докато член 24, параграф 1, втора алинея, последно изречение ДЕС отново установява компетентността на Съда да контролира общо законосъобразността на „определени решения, посочени в член 275, втора алинея [ДФЕС]“, а именно, „решенията, предвиждащи ограничителни мерки спрямо физически или юридически лица и приети от Съвета на основание глава 2 на дял V от [ДЕС]“.

28 — Вж. решения Gestoras Pro Amnistía и др./Съвет (C-354/04 P, EU:C:2007:115, т. 54) и Segi и др./Съвет (C-355/04 P, EU:C:2007:116, т. 54).

29 — Вж. решения Gestoras Pro Amnistía и др./Съвет (C-354/04 P, EU:C:2007:115, т. 53) и Segi и др./Съвет (C-355/04 P, EU:C:2007:116, т. 53).

30 — Курсивът е мой.

62. От посочената в точка 38 от настоящото заключение съдебна практика е видно, че „контролът за законосъобразност“, за който се говори в член 24, параграф 1, втора алинея, последно изречение ДЕС, обхваща не само жалбите за отмяна, подадени на основание член 263, четвърта алинея ДФЕС, но и по-специално механизма на преюдициалното запитване, предвиден в член 267 ДФЕС.

63. Всъщност съгласно стара и трайна съдебна практика „преюдициалното запитване за преценка на валидност представлява, *на същото основание като производството за отмяна*, способ за контрол на законосъобразността на актовете на институциите на [Съюза]“ [31]. Както постановява Съдът в точка 15 от решение Foto-Frost (314/85, EU:C:1987:452), „правомощията, признати на Съда с член [267 ДФЕС], имат основно за цел да осигурят еднакво прилагане на право[то на Съюза] от националните юрисдикции[, тъй като] [различията] между юрисдикциите на държавите членки по отношение на валидността на актовете на [Съюза] могат да застрашат самото единство на прав[ния] ред [на Съюза] и да нарушат основното изискване за правна сигурност“ [32].

64. Освен това, тъй като съгласно съдебната практика [33] въведената с член 275, първа алинея ДФЕС „carve-out“ клауза трябва, както всяко изключение, да се тълкува стеснително, а обхватът на клауза „claw-back“ не може да бъде по-широк от този на клауза „carve-out“ [34], клаузата „claw-back“ от член 275, втора алинея ДФЕС, която връща към основното правило, следва да се тълкува разширително, предвид по-широката формулировка на член 24, параграф 1, втора алинея, последно изречение ДЕС.

65. Ето защо смятам, че клаузата „claw-back“ по член 24, параграф 1, втора алинея, последно изречение ДЕС и член 275, втора алинея ДФЕС позволява на съдилищата на Съюза да контролират спазването на член 40 ДЕС от всички актове на ОВППС (чрез жалба за отмяна или чрез преюдициално запитване) [35] и да контролират законосъобразността на решенията в областта на ОВППС, които предвиждат ограничителни мерки спрямо физически или юридически лица, приети от Съвета въз основа на глава 2 от дял V ДЕС (чрез жалба за отмяна или чрез преюдициално запитване) [36].

66. Обратната позиция, изразена от генералния адвокат Kokott в становището ѝ по становище 2/13 (EU:C:2014:2475), която в настоящото дело се подкрепя от правителството на Обединеното кралство, чешкото, германското, естонското, френското и полското правителство, както и от Съвета, и съгласно която „в областта на ОВППС […] Договорите *не* предвиждат преюдициална

31 — Решение Foto-Frost (314/85, EU:C:1987:452, т. 16). Курсивът е мой. В този смисъл вж. и решения Les Verts/Парламент (294/83, EU:C:1986:166, т. 23), Unión de Pequeños Agricultores/Съвет (C-50/00 P, EU:C:2002:462, т. 40), Gaston Schul Douane-expediteur (C-461/03, EU:C:2005:742, т. 22), Reynolds Tobacco и др./Комисия (C-131/03 P, EU:C:2006:541, т. 80), Melki и Abdeli (C-188/10 и C-189/10, EU:C:2010:363, т. 54), A (EU:C:2014:2195, т. 41) и Schrems (C-362/14, EU:C:2015:650, т. 62).

32 — Решение Foto-Frost (314/85, EU:C:1987:452) се основава на това, че „член [263] предоставя на Съда *изключителна* компетентност да отмени акт на институция на [Съюза]“ (решение Foto-Frost (314/85, EU:C:1987:452, т. 17). Курсивът е мой. В този смисъл вж. и решения Lucchini (C-119/05, EU:C:2007:434, т. 53), Melki и Abdeli (C-188/10 и C-189/10, EU:C:2010:363, т. 54), Otis и др. (C-199/11, EU:C:2012:684, т. 53), A (EU:C:2014:2195, т. 41) и Schrems (C-362/14, EU:C:2015:650, т. 62). Този принцип следва да се прилага към всеки акт на Съюза, който попада в обхвата или на общата клауза за компетентност на Съда (вж. точки 36—38 от настоящото заключение), или на клаузата „claw-back“. Ако пък дадено производство визира акт относно ОВППС, който попада в обхвата на клаузата „carve-out“, но не и на клаузата „claw-back“, контролът за неговата законосъобразност ще е от компетентността не на Съда, а на съдилищата на държавите членки, чиято задача ще е да осигурят на правните субекти ефективна правна защита в съответствие с член 19 ДЕС. Всъщност, както предвиждат член 24, параграф 1, втора алинея, последно изречение ДЕС и член 275, първа алинея ДФЕС, в такъв случай не съдилищата на държавите членки, а „Съдът на Европейския съюз не е компетентен“.

33 — Вж. решения Парламент/Съвет (C-658/11, EU:C:2014:2025, т. 70) и Elitaliana/Eulex Kosovo (C-439/13 P, EU:C:2015:753, т. 42).

34 — Всъщност не е възможно втора алинея от член 275 ДФЕС да установи отново компетентността на юрисдикциите на Съюза по въпроси, които не са били изначално изключени от тяхната компетентност с първата алинея от този член.

35 — Вж. в този смисъл *Lenaerts*, K., *Maselis*, I. et *Gutman*, K. EU Procedural Law. Oxford University Press, 2014, paragraph 6.05.

36 — Добавям, че настоящото дело засяга само компетентността на Съда да се произнася по преюдициално запитване относно валидността и тълкуването на актовете на ОВППС, тъй като исковете за установяване на неизпълнение на задължения и исковете за обезщетение, насочени към акт на ОВППС, са обхванати от „carve-out“ клаузата по член 24, параграф 1, втора алинея, последно изречение ДЕС и член 275, първа алинея ДФЕС, а не от клаузата „claw-back“ по член 24, параграф 1, втора алинея, последно изречение ДЕС и член 275, втора алинея ДФЕС.

компетентност на Съда“ [37], според мен трудно би се съчетала с член 23 ДЕС, съгласно който „[д]ейността на Съюза на международната сцена […] се основава на принципите […], предвидени в глава 1“, сред които са правовата държава, универсалността и неделимостта на правата на човека и на основните свободи [38], които несъмнено включват правото на достъп до съд и ефективна съдебна защита.

ii) Клаузата „claw-back“ и *решенията* на Съвета, които са приети на основание глава 2 от дял V от Договора за ЕС и предвиждат ограничителни мерки спрямо физически или юридически лица

67. Установявам, че докато въведената с член 24, параграф 1, втора алинея, последно изречение ДЕС и член 275, първа алинея ДФЕС „carve-out“ клауза обхваща всички актове на ОВППС, клаузата „claw-back“, въведена с член 24, параграф 1, втора алинея, последно изречение ДЕС и член 275, втора алинея ДФЕС, препраща единствено към спазването на член 40 ДЕС и контрола на законосъобразността на *решенията*, предвиждащи ограничителни мерки спрямо физически или юридически лица, приети от Съвета на основание глава 2 от дял V ДЕС.

68. Колкото до спазването на член 40 ДЕС, ясно е, че клаузата „claw-back“ обхваща всеки акт на ОВППС, вече обхванат от клаузата „carve-out“.

69. Що се отнася пък до контрола за законосъобразност, член 24, параграф 1, втора алинея, последно изречение ДЕС, член 275, втора алинея ДФЕС и член 215, параграф 2 ДФЕС препращат към *решенията*, предвиждащи мерки спрямо физически или юридически лица, приети от Съвета въз основа на глава 2 от дял V ДЕС, което по мое мнение не включва регламентите, както, в случая, Регламент № 833/2014, приети от Съвета на основание член 215, параграф 2 ДФЕС.

70. Това подкрепя изразената ми в точки 47 и 48 от настоящото заключение теза, че „carve-out“ клаузата обхваща само актовете на ОВППС, чието правно основание фигурира в членове 23—46 ДЕС, и следователно не визира актовете, приети от Съвета въз основа на член 215 ДФЕС.

71. Ако не беше така, би се стигнало до парадоксалното положение Съдът да е компетентен да упражнява контрол върху решенията в областта на ОВППС, предвиждащи мерки спрямо физически или юридически лица, приети от Съвета на основание глава 2 от дял V ДЕС, но не и регламентите, приети въз основа на тези решения.

72. В допълнение, обратно на случая на ограничителни мерки, предвиждащи прекъсване или ограничаване, изцяло или частично, на икономическите и финансови отношения с една или няколко трети страни [39], приемането на регламент въз основа на член 215, параграф 2 ДФЕС не е задължително, що се отнася до ограничителните мерки спрямо физически или юридически лица. Всъщност съгласно тази разпоредба „[к]огато решение [в областта на ОВППС] предвижда това, Съветът *може* да приеме [такива мерки]“ [40]. Следователно възможно е ограничителни мерки спрямо физически или юридически лица да се приемат само с решение в областта на ОВППС. Именно за този вид решения член 24, параграф 1, втора алинея, последно изречение ДЕС и член 275, втора алинея ДФЕС предвиждат клаузата „claw-back“.

37 — Точка 100 от становището. В точка 101 тя добавя, че „[н]есъмнено от гледна точка на интеграционните политики е много жалко, че в областта на ОВППС Съдът няма преюдициална компетентност и контролен монопол по смисъла на решение Foto-Frost (EU:C:1987:452), тъй като по този начин не може да се осигури единно тълкуване и прилагане на правото на Съюза в областта на ОВППС“.

38 — Вж. член 21, параграф 1 ДЕС.

39 — Член 215, параграф 1 ДФЕС предполага прекъсването или ограничаването, изцяло или частично, на икономическите и финансови отношения с една или няколко трети страни, предвидено с решение в областта на ОВППС, да бъде последвано от приемане на акт на Съвета пак на основание член 215 ДФЕС, или, с други думи, от намеса на това, което преди Договора от Лисабон се наричаше „общностният стълб“. Всъщност тази разпоредба използва изявително наклонение: „Съветът […] приема необходимите мерки“.

40 — Курсивът е мой.

iii) Какво е положението с правомощието за тълкуване?

73. Тъй като клаузата „claw-back“, въведена с член 24, параграф 1, втора алинея, последно изречение ДЕС и член 275, втора алинея ДФЕС, свежда компетентността на Съда до *контрол за законосъобразност* на решенията в областта на ОВППС, предвиждащи мерки спрямо физически или юридически лица и приети от Съвета въз основа на глава 2 от дял V ДЕС, правомощието за тълкуване, което член 267, първа алинея, буква б) ДФЕС предоставя на Съда, изглежда изключено от компетентността на Съда за тези актове.

74. В съпоставима правна рамка, в която член 41 от Договора за ЕОВС позволява на Съда да „се произнася в рамките на преюдициално запитване по *валидността* на актовете на Върховния орган и на Съвета“ [41], обаче Съдът приема, че „преценката за валидност на даден акт по необходимост предполага предварителното му тълкуване“ [42]. На тази база той постановява, че „би било […] в противоречие с крайните цели и съгласуваността на Договорите, когато се разглеждат правила, произтичащи от Договора за [ЕО] и Договора за Евратом, Съдът да бъде последна инстанция […] при определянето на техния смисъл и на техния обхват, както предвиждат с еднакъв текст член 177 от Договора за ЕО [понастоящем член 267 ДФЕС] и член 150 от Договора за Евратом [понастоящем отменен], което позволява да се осигури единното им прилагане, докато, когато разглежданите норми са свързани с Договора за ЕОВС, тази компетентност да остава запазена само за многобройните национални юрисдикции, чиито тълкувания могат да се различават, а Съдът […] да няма компетентност да гарантира единно тълкуване на тези норми“ [43].

75. По тези причини смятам, че ако съдилищата на Съюза могат по-голямото, т.е. да контролират законосъобразността на решение, предвиждащо мерки спрямо физически или юридически лица, приети от Съвета въз основа на глава 2 от дял V ДЕС, те със сигурност могат и по-малкото — да тълкуват текста на тези решения, по-специално за да се предотврати възможността Съдът да отмени или да обяви за невалиден акт относно ОВППС, който би могъл да запази, налагайки друго тълкуване.

76. Това е така, още повече че, както посочва запитващата юрисдикция в точки 30—34 от преюдициалното си запитване, компетентните органи на отделните държави членки вече имат различни схващания по някои основни пунктове, по-специално що се отнася до тълкуването на понятието „финансова помощ“, фигуриращо в член 4, параграф 2, буква б) от Решение 2014/512 и член 4, параграф 3 от Регламент № 833/2014, както става ясно от писмените становища, представени от правителството на Обединеното кралство, германското, естонското и френското правителство.

3. Решение 2014/512 с оглед на член 24, параграф 1, втора алинея, последно изречение ДЕС и член 275 ДФЕС

77. На пръв поглед Решение 2014/512 се ползва от съдебния имунитет, предвиден с въведената с член 24, параграф 1, втора алинея, последно изречение ДЕС и член 275, първа алинея ДФЕС „carve-out“ клауза, тъй като отговаря на двете условия, посочени в точки 47 и 49 от настоящото заключение.

41 — Курсивът е мой.

42 — Решение Busseni (C-221/88, EU:C:1990:84, т. 14).

43 — Решение Busseni (C-221/88, EU:C:1990:84, т. 16).

78. Всъщност правното основание на Решение 2014/512 е член 29 ДЕС, който е част от дял V, глава 2 от Договора за ЕС, озаглавена „Специфични разпоредби относно общата външна политика и политика на сигурност“, а по същността си очевидно спада към ОВППС, като се има предвид, че с това решение Съветът въвежда ограничителни мерки „с оглед на действията на Руската федерация, дестабилизиращи положението в Украйна“ [44].

79. В приложение на клаузата „claw-back“, въведена с член 24, параграф 1, втора алинея ДЕС и член 275, втора алинея ДФЕС, смятам, че Съдът е компетентен да се произнася по преюдициално запитване относно съвместимостта на Решение 2014/512 с член 40 ДЕС, тъй като в точки 21 и 22 от своето писмено становище Rosneft оспорва законосъобразността на Решение 2014/512 с оглед на тази разпоредба.

80. За да бъде Съдът компетентен да упражнява контрол за законосъобразността на Решение 2014/512 и по отношение на всяка друга незаконосъобразност освен нарушение на член 40 ДЕС, се налага да се провери дали това решение е „решени[е], предвиждащ[о] ограничителни мерки спрямо физически или юридически лица и приет[о] от Съвета на основание глава 2 на дял V [ДЕС]“ по смисъла на член 24, параграф 1, втора алинея, последно изречение ДЕС и член 275, втора алинея ДФЕС.

81. В тази насока правителството на Обединеното кралство, френското и естонското правителство, Съветът и Комисията оспорват твърдението, че в Решение 2014/512 се съдържат ограничителни мерки спрямо физически или юридически лица, тъй като според тях съдържащите се в него мерки се прилагали към обективно определени положения и към категория лица, посочени общо.

82. Всъщност членове 4 и 4а [45] от Решение 2014/512 не са насочени към Rosneft за разлика от член 1, параграф 2, букви б), в) и г) и параграф 3 [46] и член 7 [47] от него, чието приложно поле визира три руски дружества, измежду които е Rosneft (вж. приложение III към посоченото решение).

83. В това отношение следва да се припомни, че съгласно установената съдебна практика ограничителните мерки „приличат както на актове с общо приложение, доколкото забраняват на цяла категория адресати, определени общо и абстрактно, в частност да предоставят средства и икономически ресурси на разположение на лицата и образуванията, чиито имена са включени в списъците в приложенията им, така и на съвкупност от индивидуални решения по отношение на тези лица и образувания“ [48]. Според Съда „възможността да бъдат обжалвани пред съдилищата на Съюза, възниква […] именно поради същността им на индивидуални решения“ [49].

44 — Както е посочено в заглавието на въпросното решение.

45 — Членове 4 и 4а от Решение 2014/512 са насочени към руския петролен сектор, доколкото предвиждат система за предварително разрешение за преките или непреките продажби, доставки, трансфер или износ на определено оборудване, предназначено основно за проучване и производство на нефт в Руската федерация, осъществявани от граждани на държавите членки или от територии на държавите членки, както и забрана за прякото или непряко предоставяне на съпътстващи услуги, необходими за проекти за проучване и производство на нефт в Руската федерация, осъществявани от граждани на държавите членки или от територии на държавите членки.

46 — Член 1, параграф 2, букви б), в) и г) и параграф 3 от Решение 2014/512 предвижда обща забрана, приложима за всички финансови институции на Съюза, да предоставят редица услуги във връзка с капиталовите пазари в полза на образувания, установени в Русия и изброени в приложение III, сред които е и Rosneft.

47 — Член 7 от Решение 2014/512 предвижда клауза за непредоставяне на обезщетение на икономически оператори, като в параграф 1, буква а) визира, наред с останалото, изброените в приложение III образувания, сред които е и Rosneft.

48 — Решение Gbagbo и др./Съвет (C-478/11 P—C-482/11 P, EU:C:2013:258, т. 56). В този смисъл вж. също решения Kadi и Al Barakaat International Foundation/Съвет и Комисия (C-402/05 P и C-415/05 P, EU:C:2008:461, т. 241—244) и Съвет/Manufacturing Support & Procurement Kala Naft (C-348/12 P, EU:C:2013:776, т. 99), което препраща към т. 36—38 от решение Manufacturing Support & Procurement Kala Naft/Conseil (T-509/10, EU:T:2012:201).

49 — Решение Gbagbo и др./Съвет (C-478/11 P—C-482/11 P, EU:C:2013:258, т. 57).

84. В този смисъл жалбата за отмяна, предмет на решение Manufacturing Support & Procurement Kala Naft/Съвет (T-509/10, EU:T:2012:201), е отхвърлена поради липса на компетентност с оглед на член 275 ДФЕС, доколкото визира член 4 от Решение 2010/413/ОВППС на Съвета от 26 юли 2010 година относно ограничителни мерки срещу Иран и за отмяна на Обща позиция 2007/140/ОВППС[50] (наричано по-нататък „Решение 2010/413“), което не е насочено конкретно към жалбоподателя[51]. В точка 99 от решение Съвет/Manufacturing Support & Procurement Kala Naft (C-348/12 P, EU:C:2013:776) Съдът потвърждава отхвърлянето на същите основания.

85. Тъй като текстът на членове 4 и 4а от Решение 2014/512 е много близък до този на член 4 от Решение 2010/413[52], аз споделям становището на Комисията, че посочените разпоредби не съдържат ограничителни мерки спрямо Rosneft. Ето защо Съдът не е компетентен да контролира тяхната законосъобразност (и да ги тълкува), тъй като клаузата „claw-back“ по член 24, параграф 1, втора алинея ДЕС и член 275, втора алинея ДФЕС не е приложима.

86. Не споделям обаче позицията на правителството на Обединеното кралство, чешкото, френското, естонското и полското правителство, Съвета и Комисията, че член 1, параграф 2, букви б), в) и г) и параграф 3 и член 7 от Решение 2014/512, които чрез приложение III са насочени изрично към Rosneft, не предвиждали ограничителни мерки спрямо Rosneft, тъй като съдържащите се в тях мерки се прилагали към обективно определени положения и спрямо категория лица, посочена общо, а приложение III, посочващо поименно Rosneft, било с чисто декларативен характер.

87. В тази насока Комисията се основава на точка 39 от решение Sina Bank/Съвет (T-67/12, EU:T:2014:348) и на точка 32 от решение Hemmati/Съвет (T-68/12, EU:T:2014:349), в които Общият съд постановява по отношение на член 20, параграф 1, буква б) от Решение 2010/413, че „решението, предвиждащо ограничителни мерки спрямо физически или юридически лица“ по смисъла на член 275, втора алинея ДФЕС, се открива в акта, с който след преразглеждане се запазва вписването на името на жалбоподателя в приложение II към Решение 2010/413, изменено с Решение 2010/644, считано от 1 декември 2011 г.“, а не на факта, че името на

50 — ОВ L 195, стр. 39.

51 — „[М]ерките за забрана, предвидени в член 4 от Решение 2010/413, са мерки от общ характер, тъй като тяхното приложно поле е определено с позоваване на обективни критерии, а не с посочване на конкретни физически или юридически лица. Следователно, както твърдят Съветът и Комисията, член 4 от Решение 2010/413 не е решение, което предвижда ограничителни мерки срещу физически или юридически лица по смисъла на член 275, втора алинея ДФЕС“ (т. 37).

52 —
„1. Забраняват се продажбата, доставката или трансферът на ключово оборудване и технологии за посочените по-долу основни сектори на петролната и газовата промишленост на Иран или за ирански или притежавани от Иран предприятия, които извършват дейности в тези сектори извън Иран, от граждани на държавите членки или от територията на държавите членки, или чрез използване на плавателни съдове или въздухоплавателни средства под юрисдикцията на държавите членки, независимо дали произхождат от техните територии или не:
а) рафиниране;
б) втечнен природен газ;
в) сондиране;
г) производство.
Съюзът предприема необходимите мерки за определяне на съответните изделия, които да бъдат обхванати от настоящата разпоредба.
2. Забранява се на предприятията в Иран, които извършват дейности в основните сектори на петролната и газовата промишленост на Иран, посочени в параграф 1, или на ирански или притежавани от Иран предприятия, които извършват дейности в тези сектори извън Иран, да се предоставя следното:
а) техническа помощ или обучение и други услуги, свързани с ключово оборудване и технологии, определени съгласно параграф 1;
б) предоставянето на финансиране или финансова помощ за продажба, доставка, трансфер или износ на ключово оборудване и технологии, определени съгласно параграф 1, или за предоставяне на свързана с тях техническа помощ или обучение.
3. Забранява се съзнателното или умишленото участие в дейности, чиято цел или резултат е заобикалянето на забраните, посочени в параграфи 1 и 2“.

жалбоподателя се съдържа в самото приложение II към първоначалната редакция на Решение 2010/413. На това основание Общият съд посочва, че няма компетентност, като постановява, че член 20, параграф 1, буква б) от Решение 2010/413 въвежда не ограничителни мерки спрямо лица, а мерки с общо приложение.

88. В допълнение, в точка 42 от решение Sina Bank/Съвет (T-67/12, EU:T:2014:348) и в точка 35 от решение Hemmati/Съвет (T-68/12, EU:T:2014:349) Общият съд тълкува критерия за „лично“ засягане с член 16, параграф 2 от регламента, който е приет от Съвета въз основа на Решение 2010/413[53] и посочва като мерки от общ характер същите мерки като член 20, параграф 1, буква б) от Решение 2010/413, по същия начин като понятието „решение, предвиждащо ограничителни мерки спрямо физически или юридически лица“. На тези основания той обявява за недопустима жалбата за отмяна на член 16, параграф 2, подадена от жалбоподателя.

89. Според мен тази съдебна практика на Общия съд не е съобразена с практиката на Съда, произтичаща от точка 99 от решение Съвет/Manufacturing Support & Procurement Kala Naft (C-348/12 P, EU:C:2013:776)[54]. Всъщност, както постановява друг състав на Общия съд в точка 36 от решение National Iranian Oil Company/Съвет (T-578/12, EU:T:2014:678), потвърдено от Съда в решение National Iranian Oil Company/Съвет (C-440/14 P, EU:C:2016:128), „член 263, четвърта алинея ДФЕС предоставя на всяко физическо или юридическо лице процесуална легитимация да атакува актовете на институциите на Съюза, когато определените от тази разпоредба условия са изпълнени, както в настоящия случай [тъй като посочените актове на Съюза го вписват в разглежданите списъци с мерки]“.

90. Освен това съгласно същата точка от решение National Iranian Oil Company/Съвет (T-578/12, EU:T:2014:678) тезата на Общия съд в решения Sina Bank/Съвет (T-67/12, EU:T:2014:348) и Hemmati/Съвет (T-68/12, EU:T:2014:349), която всъщност определя понятието „ограничителна мярка спрямо лица“ с критерия те да са лично засегнати от въпросната мярка, „би нарушила разпоредбите на член 263 и член 275, втора алинея ДФЕС, и следователно би противоречала на системата за съдебна защита, установена с ДФЕС, и на правото на ефективни правни средства за защита, утвърдено с член 47 от [Хартата]“.

91. С оглед на това, и за пълнота, едно толкова строго тълкуване много често би изключвало действието на клаузата „claw-back“, ако, обратно на предложеното от мен по-горе, разпоредбите на решения в областта на ОВППС, които, подобно на член 1, параграф 2, букви б), в) и г) и параграф 3, и член 7 от Решение 2014/512, са изрично насочени към физически или юридически лица, не представляват „ограничителни мерки спрямо лица“ по смисъла на клаузата „claw-back“ с последицата, че тази клауза не би включвала възможността за отправяне на преюдициален въпрос относно валидността.

92. Ето защо предлагам на Съда да отговори на първия въпрос, че в съответствие с член 24, параграф 1, втора алинея, последно изречение ДЕС и член 275 ДФЕС Съдът е компетентен да се произнесе по преюдициално запитване на основание член 267 ДФЕС относно валидността на Решение 2014/512 с оглед на член 40 ДЕС, както и да тълкува и упражни контрол върху законосъобразността на член 1, параграф 2, букви б), в) и г) и параграф 3 и член 7 от това решение и на приложение III към него.

53 — Касае се за Регламент (ЕС) № 961/2010 на Съвета от 25 октомври 2010 година относно ограничителни мерки срещу Иран и за отмяна на Регламент (ЕО) № 423/2007 (ОВ L 281, стр. 1).

54 — Вж. и точки 36—38 от решение Manufacturing Support & Procurement Kala Naft/Съвет (T-509/10, EU:T:2012:201), където Общият съд приема, че процесната мярка не е ограничителна мярка спрямо лице, тъй като не изброява образувания, към които е насочена.

93. Бих искал обаче да уточня, че макар ограничителните мерки, въведени с членове 4 и 4а от Решение 2014/512, да попадат в приложното поле на „carve-out“ клаузата, а не в това на клаузата „claw-back“, не е налице липса на съдебна защита, понеже Регламент № 833/2014, както обясних в точки 47, 49, 69 и 70 от настоящото заключение, изцяло попада в компетентността на Съда и почти дословно възпроизвежда текста на тези разпоредби в членове 3, 3а и член 4, параграфи 3 и 4 от него. В случай че Съдът реши да отмени тези разпоредби от Регламент № 833/2014, Съветът ще трябва да предприеме необходимите мерки, за да направи еквивалентните разпоредби от Решение 2014/512 съвместими с решението на Съда, и то, както Съветът се съгласи в съдебното заседание, в съответствие с член 266 ДФЕС.

Б– *По втория въпрос, буква а)*

94. С втория си въпрос, буква а) запитващата юрисдикция пита Съда относно валидността на член 1, параграф 2, букви б), в) и г) и параграф 3, членове 4, 4а и 7 и на приложение III към Решение 2014/512, както и на членове 3 и 3а, член 4, параграфи 3 и 4, член 5, параграф 2, букви б), в) и г) и параграф 3 и член 11 и на приложения II и VI към Регламент № 833/2014.

95. Предвид отговора ми на първия въпрос, ще проверя спазването на член 40 ДЕС от Решение 2014/512 и от Регламент № 833/2014, както и валидността на член 1, параграф 2, букви б), в) и г) и параграф 3 и член 7 и на приложение III към Решение 2014/512, както и валидността на членове 3 и 3а, член 4, параграфи 3 и 4, член 5, параграф 2, букви б), в) и г) и параграф 3 и член 11 и на приложения II и VI към Регламент № 833/2014.

1. По спазването на член 40 ДЕС от Решение 2014/512 и от Регламент № 833/2014

96. Според Rosneft с приемането на решение в областта на ОВППС, което по същество има законодателен характер, Съветът е превишил правомощията си. Съгласно член 29 ДЕС ролята на Съвета била да определя „подхода на Съюза по отделен въпрос от географско или тематично естество“. Приемането на законодателни актове в рамките на ОВППС пък било изключено по силата на член 31, параграф 1 ДЕС. Ето защо с приемането на много подробните разпоредби в Решение 2014/512, като цяло възпроизведени по идентичен начин в Регламент № 833/2014, Съветът нарушил клаузата за незасягане, предвидена в член 40 ДЕС, и накърнил правомощието за съвместно предложение на Комисията и на върховния представител, предвидено в член 215 ДФЕС.

97. Според мен Решение 2014/512 и Регламент № 833/2014 не са законодателни актове.

98. Независимо че под „законодателен акт“ обикновено се разбират мерки от общ характер, които се прилагат към обективно определени положения и към категория лица, посочени общо и абстрактно, дефиницията на този използван от член 24 ДЕС израз се открива единствено в член 289, параграф 3 ДФЕС. Този член определя въпросната категория като „[п]равните актове, приети по законодателна процедура“, а именно обикновената законодателна процедура, предвидена в член 289, параграф 1 ДФЕС, или специалната законодателна процедура, предвидена в член 289, параграф 2 ДФЕС.

99. Така, като забраняват приемането на законодателни актове, член 24, параграф 1, втора алинея, трето изречение и член 31, параграф 1 ДЕС водят до изключване на по-широката роля, която член 289, параграфи 1 и 2 ДФЕС отрежда на Парламента и на Комисията [55].

100. Впрочем използваната процедура за приемане на Решение 2014/512, предвидена в член 24, параграф 1, втора алинея ДЕС, и използваната процедура за приемането на Регламент № 833/2014, предвидена в член 215 ДФЕС, се отличават от процедурите, предвидени в член 289 ДФЕС за квалифицирането на даден акт като законодателен.

101. Тъй като Rosneft не твърди, че Решение 2014/512 и Регламент № 833/2014 е трябвало да бъдат приети на друго правно основание, различно от, съответно, член 29 ДЕС и член 215 ДФЕС, доводите на Rosneft следва да се отхвърлят.

2. По валидността на член 1, параграф 2, букви б), в) и г) и параграф 3 и член 7 и на приложение III към Решение 2014/512, както и на членове 3 и 3а, член 4, параграфи 3 и 4, член 5, параграф 2, букви б), в) и г) и параграф 3 и член 11 и на приложения II и VI към Регламент № 833/2014

а) По обхвата на контрола

102. В точки 64, 108 и 115 от становището си Съветът твърди, че Съдът няма компетентност да упражнява контрол върху законосъобразността на процесните разпоредби от Регламент № 833/2014, доколкото основанията за недействителност, посочени от Rosneft, по същество целят оспорване на принципните решения, приети от Съвета с Решение 2014/512, които изцяло спадат към областта на ОВППС.

103. Не споделям тази гледна точка, тъй като според мен приемането въз основа на член 215 ДФЕС на регламент, дори той да възпроизвежда буквално, допълва или уточнява мерките, предвидени с решение в областта на ОВППС, както в случая с Решение 2014/512 и Регламент № 833/2014, предполага загубване на съдебния имунитет, с който тези мерки са можели да се ползват въз основа на член 24, параграф 1, втора алинея, последно изречение ДЕС и член 275, първа алинея ДФЕС [56].

104. Обратното решение би довело до разширително тълкуване на изключването на компетентността на Съда в тази област, при все че това изключване е изключението, а не правилото.

105. Ето защо смятам, че в тази област, която спада към дипломацията и външната политика и политиката на сигурност, Съветът разполага с широко право на преценка [57].

55 — Освен това би било невъзможно член 24, параграф 1, втора алинея, трето изречение и член 31, параграф 1 ДЕС да се тълкуват като правещи задължително приемането по законодателната процедура на ограничителни мерки, предвиждащи цялостно или частично прекъсване или ограничаване на икономическите и финансови отношения с една или няколко трети страни, които по дефиниция са мерки от общ характер, прилагани към обективно определени положения и спрямо категория лица, посочени общо и абстрактно, защото подобно тълкуване би било в изрично противоречие с текста на член 215, параграф 1 ДФЕС, който предвижда, че „Съветът, като действа с квалифицирано мнозинство, по съвместно предложение на върховния представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност и на Комисията, приема необходимите мерки [и] информира за това Европейския парламент“, което не е нито обикновена, нито специална законодателна процедура.

56 — Това следва от описанието на член 215 ДФЕС като „свързващо звено между действията на [Съюза] за приемане на икономически мерки […] и целите на ДЕС“ (решение Парламент/Съвет C-130/10, EU:C:2012:472, т. 59). Актовете в областта на ОВППС, които минават през това „свързващо звено“, се превръщат в мерки, подчинени на спазването на ДФЕС.

57 — Вж. решения Sison/Съвет (C-266/05 P, EU:C:2007:75, т. 33) и Съвет/Manufacturing Support & Procurement Kala Naft (C-348/12 P, EU:C:2013:776, т. 120).

б) По основанието за невалидност — твърдяно нарушение на Споразумението за партньорство

106. Според Rosneft член 1, параграф 2, букви б) в) и г) и параграф 3 и приложение III към Решение 2014/512, също както и член 3, параграфи 1, 3 и 5, член 3а, параграф 1, член 5, параграф 2, букви б) в) и г) и параграф 3 и приложения II и VI към Регламент № 833/2014 нарушават член 10, параграф 1 (клауза за третиране на най-облагодетелствана нация по отношение на търговията със стоки), член 12 (свобода на транзита на стоки), член 36 (клауза за не по-малко благоприятно третиране по отношение на трансгранично предоставяне на услуги) и член 52, параграфи 2, 5 и 9 (свободно движение на капитали) от Споразумението за партньорство.

107. Правителството на Обединеното кралство, естонското и френското правителство, Съветът и Комисията отбелязват, че въпросните мерки са обосновани, защото са „необходими [за защитата на] основни интереси в областта на сигурността [на страните] по време на война или на сериозно международно напрежение, които съставляват заплаха от война“ съгласно член 99, параграф 1, буква г) от Споразумението за партньорство, и че във всеки случай посочените от Rosneft разпоредби от това споразумение нямат директен ефект.

108. Тъй като член 99 от Споразумението за партньорство предполага наличието на мярка, противоречаща на материалноправните разпоредби на посоченото споразумение, най-напред следва да се провери дали член 1, параграф 2, букви б) в) и г) и параграф 3 и приложение III към Решение 2014/512, също както и член 3, параграфи 1, 3 и 5, член 3а, параграф 1, член 5, параграф 2, букви б) в) и г) и параграф 3 и приложения II и VI към Регламент № 833/2014 нарушават член 10, параграф 1, член 12, член 36 и член 52, параграфи 2, 5 и 9 от същото споразумение.

i) По директния ефект на член 10, параграф 1, член 12, член 36 и член 52, параграфи 2, 5 и 9 от Споразумението за партньорство

109. В тази насока следва да се припомни, че съгласно постоянната съдебна практика споразумение, сключено от Съюза и една или няколко трети държави, представлява по отношение на Съюза акт, приет от негова институция по смисъла на член 267, първа алинея, буква б) ДФЕС, че разпоредбите на такова споразумение са неразделна част от правния ред на Съюза след влизането му в сила и че в рамките на този правен ред Съдът е компетентен да се произнася преюдициално по тълкуването на това споразумение [58].

110. Освен това в точка 37 от решение Комисия/Rusal Armenal (C-21/14 P, EU:C:2015:494) Съдът е постановил, че „разпоредбите на международно споразумение, по което Съюзът е страна, могат да се изтъкват в подкрепа на [...] възражение за незаконосъобразност на такъв акт само ако, от една страна, естеството и системата на въпросното споразумение допускат това, и от

58 — Вж. решения Haegeman (181/73, EU:C:1974:41, т. 3—6) — относно Споразумението за асоцииране между Европейската икономическа общност и Гърция, подписано в Атина на 9 юли 1961 г., сключено от името на Общността с Решение 63/106/ЕИО на Съвета от 25 септември 1961 г. (ОВ L 26, стр. 293); Demirel (12/86, EU:C:1987:400, т. 7) — относно Споразумението за асоцииране между Европейската икономическа общност и Турция, подписано в Анкара на 12 септември 1963 г., сключено от името на Общността с Решение 64/732/ЕИО на Съвета от 23 декември 1963 г. (ОВ L 217, 1964 г., стр. 3685; Специално издание на български език, 2007 г., глава 11, том 1, стр. 10); Andersson и Wåkerås-Andersson (C-321/97, EU:C:1999:307, т. 26 и 27), Ospelt и Schlössle Weissenberg (C-452/01, EU:C:2003:493, т. 27) и Établissements Rimbaud (C-72/09, EU:C:2010:645, т. 19) — относно Споразумението за създаване на Европейското икономическо пространство, подписано на 2 май 1992 г. (ОВ L 1, 1994 г., стр. 3; Специално издание на български език, 2007 г., глава 11, том 53, стр. 3) и одобрено с Решение 94/1/ЕОВС, ЕО на Съвета и на Комисията от 13 декември 1993 година за сключване на Споразумението за Европейското икономическо пространство между Европейските общности, техните държави членки и Република Австрия, Република Финландия, Република Исландия, Княжество Лихтенщайн, Кралство Норвегия, Кралство Швеция и Конфедерация Швейцария (ОВ L 1, 1994 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 11, том 53, стр. 1). Вж. и точки 32—35 от заключението ми по дело SECIL (C-464/14, EU:C:2016:52).

друга, ако тези разпоредби са предвид съдържанието си безусловни и достатъчно точни […]. Единствено когато тези две условия са кумулативно изпълнени, подобни разпоредби биха могли да бъдат изтъкнати пред съда на Съюза, за да послужат като критерий за преценка на законосъобразността на акт на Съюза“ [59].

111. Тъй като член 10, параграф 1 и член 12 от Споразумението за партньорство препращат към специалните разпоредби на ГАТТ, Съветът и Комисията се основават на постоянната практика на Съда относно споразуменията на Световната търговска организация, съгласно която „с оглед на естеството и системата им те по принцип не са сред нормите, от гледна точка на които може да се осъществява контрол за законосъобразност на актовете на институциите на Съюза“ [60].

112. Споразумението за партньорство обаче не е споразумение единствено относно търговията със стоки, за която би могла да се приложи тази съдебна практика [61].

113. Всъщност, както Съдът е постановил по отношение на Споразумението за партньорство в точка 27 от решение Simutenkov (C-265/03, EU:C:2005:213), това споразумение „има за цел да установи партньорство между страните, предназначено да насърчи по-специално развитието на тесни политически връзки между тези страни, търговия и хармонични икономически връзки между тях, политически и икономически свободи, както и осъществяването на постепенна интеграция между Руската федерация и една по-широка зона на сътрудничество в Европа“.

114. В допълнение, в точка 28 от това решение Съдът добавя, че „[о]бстоятелството, че посоченото споразумение така се ограничава до установяването на партньорство между страните, без да предвижда асоцииране или бъдещо присъединяване на Руската федерация [към Съюза], не може да възпрепятства директния ефект на някои от разпоредбите му. Всъщност от практиката на Съда следва, че когато дадено споразумение установява сътрудничество между страните, някои от залегналите в него разпоредби могат [когато, предвид текста му и предвид предмета и естеството на споразумението, те съдържат ясни и точни задължения, изпълнението или последиците на които не зависят от издаването изобщо на последващ акт] да уреждат непосредствено правното положение на частноправните субекти“.

115. Следователно в точка 22 от посоченото решение Съдът признава директния ефект на член 23, параграф 1 от това споразумение по отношение на условията, свързани със заетостта.

116. Обратно на твърдяното от правителството на Обединеното кралство, френското правителство, Съвета и Комисията, не виждам с какво текстовете на процесните разпоредби от разглежданото в настоящото дело споразумение за партньорство не отговарят на критериите за директен ефект, посочени в точка 21 от решение Simutenkov (C-265/03, EU:C:2005:213) и възпроизведени в точка 37 от решение Комисия/Rusal Armenal (C-21/14 P, EU:C:2015:494).

59 — В този смисъл вж. и решение Съвет и др./Vereniging Milieudefensie и Stichting Stop Luchtverontreiniging Utrecht (C-401/12 P—C-403/12 P, EU:C:2015:4, т. 54 и цитираната съдебна практика).

60 — Решение Комисия/Rusal Armenal (C-21/14 P, EU:C:2015:494, т. 38). В този смисъл вж. и решения Португалия/Съвет (C-149/96, EU:C:1999:574, т. 47), Van Parys (C-377/02, EU:C:2005:121, т. 39) и LVP (C-306/13, EU:C:2014:2465, т. 44).

61 — Всъщност в точка 39 от решение Комисия/Rusal Armenal (C-21/14 P, EU:C:2015:494) Съдът изяснява становището си, че споразуменията на СТО не са част от нормите, от гледна точка на които може да се осъществява контрол за законосъобразност на актовете на институциите на Съюза („[Д]а се приеме, че задачата за осигуряване на съответствието на правото на Съюза с нормите на СТО е пряко задължение на съда на Съюза, означава да се лишат законодателните или изпълнителните органи на Съюза от свободата на действие, с която разполагат аналогичните органи на търговските партньори на Съюза. Всъщност е безспорно, че определени договарящи страни, между които са най-важните партньори на Съюза от търговска гледна точка, са достигнали именно до заключението в светлината на предмета и целта на споразуменията на СТО, че последните не са сред нормите, от гледна точка на които техните съдебни органи контролират законосъобразността на вътрешните им правни норми. Ако такава липса на реципрочност бъде приета, има опасност тя да доведе до неравновесие при прилагането на нормите на СТО“.).

117. Всъщност член 10, параграф 1 от Споразумението за партньорство предвижда, че „[с]траните взаимно си предоставят третиране на най-облагодетелствана нация, в съответствие с член I, параграф 1 от ГАТТ“ [62]. Съгласно член 12, параграф 1, втора алинея „всяка страна осигурява свобода на транзита през нейна територия на стоки, произхождащи от митническата територия или предназначен[и] за митническата територия на другата страна“. Член 36 посочва, че „страните взаимно си предоставят третиране не по-малко благоприятно от това, предоставяно на трети страни по отношение условията на трансгранично предоставяне на услуги“. Накрая, съгласно член 52 страните по Споразумението за партньорство осигуряват „свободното движение на капитали между лица, пребиваващи в [Съюза] и в Русия, под формата на преки инвестиции“ (параграф 2), след преходен период от пет години от датата на влизане в сила на посоченото споразумение не въвеждат нови ограничения (параграф 5) и „взаимно си предоставят третиране на най-облагодетелствана нация по отношение на свободата на текущите плащания и движението на капитали, както и по отношение на начините на плащане“ (параграф 9).

118. Според мен текстът на тези разпоредби изобщо не се отличава по своята безусловност от този на член 23, параграф 1 от посоченото споразумение, за който Съдът вече е приел, че има директен ефект [63]. Ето защо той е нещо повече от „само съгласие за постигането на споразумение („an agreement to agree“)“ [64].

ii) По наличието на ограничения на правата, предоставени с член 10, параграф 1, член 12, член 36 и член 52, параграфи 2, 5 и 9 от Споразумението за партньорство

119. Ето защо следва да се провери дали мерките, въведени с член 1, параграф 2, букви б) в) и г) и параграф 3 и приложение III към Решение 2014/512, също както и с член 3, параграфи 1, 3 и 5, член 3а, параграф 1, член 5, параграф 2, букви б) в) и г) и параграф 3 и приложения II и VI към Регламент № 833/2014, съдържат ограничения на член 10, параграф 1, член 12, член 36 и член 52, параграфи 2, 5 и 9 от Споразумението за партньорство.

– Член 10, параграф 1 и член 12 от Споразумението за партньорство (търговия със стоки)

120. По отношение на твърдението за нарушаване на член 10, параграф 1 от Споразумението за партньорство с член 3, параграфи 1, 3 и 5 и член 3а, параграф 1 от Регламент № 833/2014 следва да се подчертае, че член 10, параграф 1 от Споразумението за партньорство просто включва в обхвата на прилагането на член I, параграф 1 от ГАТТ отношенията между Съюза и Руската федерация по време, когато последната не е членувала в Световната търговска организация.

121. Член I, параграф 1 от ГАТТ обаче ограничава своя обхват до „митата и таксите от всякакъв вид, налагани по или във връзка с вноса или износа или налагани върху международните плащания за внос или износ, и във връзка с метода на събиране на такива мита и такси, и относно всички правила и формалности във връзка с вноса и износа, и относно всички въпроси, посочени в чл. III, ал. 2 и 4“.

62 — Член I, параграф 1 от ГАТТ определя третирането на най-облагодетелствана нация по следния начин: „[п]о отношение на митата и таксите от всякакъв вид, налагани по или във връзка с вноса или износа или налагани върху международните плащания за внос или износ, и във връзка с метода на събиране на такива мита и такси, и относно всички правила и формалности във връзка с вноса и износа, и относно всички въпроси, посочени в чл. III, ал. 2 и 4, всяко преимущество, облагодетелстване, привилегия или имунитет, предоставени от която и да било договаряща се страна за всяка стока, произхождаща от или предназначена за всяка друга страна, се предоставят незабавно и безусловно на подобна стока, произхождаща от или предназначена за територията на всички други договарящи страни“.

63 — Вж. точки 20—29 от решение Simutenkov (C-265/03, EU:C:2005:213).

64 — Вж. точка 79 от заключението ми по дело SECIL (C-464/14, EU:C:2016:52).

122. След като член 3, параграфи 1, 3 и 5 от Регламент № 833/2014 изобщо не се отнася до приложимите митнически тарифи за износ на стоки, визирани с тези разпоредби, а подчинява техния износ към Руската федерация на предварително разрешение и уточнява условията, при които държавите членки следва да откажат такова разрешение, очевидно тези разпоредби не попадат в приложното поле на член 10, параграф 1 от Споразумението за партньорство.

123. A fortiori член 3а, параграф 1 от Регламент № 833/2014, който забранява предоставянето на свързани *услуги*, необходими за определени категории проекти за проучване и добив в Русия, също не попада в обхвата на член 10, параграф 1 от Споразумението за партньорство.

124. Член 12, параграф 1, втора алинея от Споразумението за партньорство задължава Съюза и неговите държави членки да осигуряват свобода на транзита [65] през територията на Съюза на стоки, произхождащи от митническата територия или предназначени за митническата територия на Руската федерация.

125. Следователно Съюзът и неговите държави членки са длъжни да осигуряват свободното преминаване през тяхна територия на стоки с местоназначение или с произход от Руската федерация.

126. Член 3, параграф 1 от Регламент № 833/2014 изисква предварително разрешение за продажбата, доставката, трансфера или износа на изделията, изброени в приложение II, независимо дали са с произход от Съюза, ако тези изделия са предназначени за използване в Руската федерация. Освен това член 3, параграф 5 от същия регламент забранява издаването на такова разрешение, когато съответните продажба, доставка, трансфер или износ засягат изделия, предназначени за някоя от категориите проекти за проучване и добив, посочени в член 3, параграф 3.

127. По мое мнение тези разпоредби нямат никакво отражение върху свободата на транзит, гарантирана с член 12, параграф 1, втора алинея от Споразумението за партньорство.

128. Макар в член 3, параграф 1 от Регламент № 833/2014 да се говори, наред с другото, за трансфера на изделията, изброени в приложение II, „независимо дали са с произход от Съюза“, все пак параграфи 2 и 4 от този член се отнасят само до износа.

129. В този смисъл „[з]а всички случаи на продажба, доставка, трансфер или износ, за които се изисква разрешение […], разрешението се издава от компетентните органи на държавата членка, *в която е установен износителят*“ [66]. Също така, „[*и*]*зносителите* предоставят на компетентните органи цялата информация от значение, необходима във връзка със заявлението им за разрешение за *износ*“ [67].

130. Ето защо за мен е ясно, че тези разпоредби на Регламент № 833/2014 визират не транзита на изделията от приложение II, а случаите на продажба, доставка, трансфер или износ *от територията на държавите членки*.

131. В този смисъл свободата на транзит на въпросните изделия с произход от трети страни и местоназначение Руската федерация изобщо не е засегната.

65 — Под „транзит“ се разбира преминаването през територия на държава, със или без претоварване, складиране, промяна на насипното състояние или промяна в начина на транспорт, което е само част от цялостно пътуване, започващо и приключващо извън границата на договарящата страна, през чиято територия преминава движението. Вж. в този смисъл член V, параграф 1 от ГАТТ.

66 — Член 3, параграф 2 от Регламент № 833/2014. Курсивът е мой.

67 — Член 3, параграф 4 от Регламент № 833/2014. Курсивът е мой.

132. Във всеки случай, дори Съдът да установи наличието на ограничение на член 10, параграф 1 и член 12, параграф 1, втора алинея от Споразумението за партньорство, това ограничение, както посочва Комисията, би било обосновано от съображения за обществен ред и обществена сигурност в съответствие с член 19 от посоченото споразумение.

– Член 36 от Споразумението за партньорство (трансгранично предоставяне на услуги)

133. Съгласно член 36 от Споразумението за партньорство Съюзът и неговите държави членки са длъжни да предоставят третиране, не по-малко благоприятно от това, предоставяно на трети страни, по отношение на условията на трансгранично предоставяне на услуги от дружества на Съюза на територията на Руската федерация съгласно действащите в последната законови и подзаконови нормативни актове.

134. Съгласно приложение 5 към това споразумение услугите, визирани в член 36, включват инженерни услуги (CPC 8672) [68] и услуги за техническо изпитване и анализ (CPC 8676) [69].

135. Обратно на твърдяното от Rosneft, никоя от услугите, включени в номера CPC 8672 и CPC 8676, не засяга услугите за сондиране, вземане на проби от сондажния кладенец, каротаж и окончателни работи по сондирането, или за доставка на специализирани плавателни съдове, които визира член 3a, параграф 1 от Регламент № 833/2014 [70].

– Член 52, параграфи 2, 5 и 9 от Споразумението за партньорство (свободно движение на капитали)

136. Параграф 2 от тази разпоредба осигурява свободното движение на капитали между Съюза и Руската федерация „под формата на преки инвестиции в дружествата, създадени в съответствие със законите на приемащата държава“.

137. В допълнение, съгласно член 52, параграф 9 от това споразумение Съюзът следва да предостави на Руската федерация „третиране на най-облагодетелствана нация по отношение на свободата на […] движението на капитали“.

138. Съгласно Съвместната декларация във връзка с член 52 (определения) терминът „пряка инвестиция“ е определен по следния начин:

„Пряката инвестиция“ има за цел да създава трайни икономически отношения с дадено дружество, като инвестиции, които дават възможност да се упражнява ефективен контрол върху управлението му от страна на лица, които не пребивават в съответната държава, или пребиваващи в чужбина граждани, посредством:

[…]

2. участие в ново или съществуващо предприятие;

68 — Достъпни на интернет сайта на United Nations Statistics Division (http://unstats.un.org/unsd/cr/registry/regcs.asp?Cl= 9&Lg= 1&Co= 8672). Номерът CPC („central product classification“) препраща към международната система за класификация на стоките под егидата на Организацията на обединените нации (ООН).

69 — Достъпни на интернет сайта на United Nations Statistics Division (https://unstats.un.org/unsd/cr/registry/regcs.asp?Cl=9&Lg=1&Co=8676).

70 — Единствените услуги, посочени в CPC 86761, които биха могли да бъдат относими, са „услугите за техническо изпитване и анализ на химичните и биологични свойства на материали като […] горива“. Услугите за сондиране, вземане на проби от сондажния кладенец, каротаж и окончателни работи по сондирането, или за доставка на специализирани плавателни съдове обаче не са сред тях.

3. сключване на договор за заем за срок от пет или повече години“.

139. От тези разпоредби съвсем ясно следва, че пряката или непряката покупка, продажба, предоставяне на инвестиционни услуги или помощ при емитирането на облигации, акции или подобни финансови инструменти[71] могат да представляват пряка инвестиция само ако водят до участие в предприятие с цел създаване на трайни икономически отношения.

140. Пак от тези разпоредби следва, че сключването или участието в договорености за предоставяне на нови заеми или кредити с падеж над 30 дни на Rosneft след 12 септември 2014 г.[72] може да представлява пряка инвестиция само ако се касае за заем или кредит за срок от пет или повече години, предоставен с цел създаване на трайни икономически отношения.

141. Оттук следва, че член 1, параграф 2, букви б) в) и г) и параграф 3 и приложение III към Решение 2014/512, също както и член 5, параграф 2, букви б) в) и г) и параграф 3 и приложение VI към Регламент № 833/2014 съставляват ограничение върху свободното движение на капитали, защитено с член 52, параграфи 2, 5 и 9 от Споразумението за партньорство, само доколкото забраняват преките инвестиции, посочени в точки 139 и 140 от настоящото заключение.

iii) По обосновката

142. За разлика от търговията със стоки, за която член 19 от Споразумението за партньорство предвижда възможност за обосноваване на ограниченията с текст, почти идентичен на този на член 36 ДФЕС, посоченото споразумение не предвижда никаква възможност да се обоснове ограничение върху свободното движение на капитали.

143. По същите съображения като изложените от мен в точки 123—125 от заключението ми по дело SECIL (C-464/14, EU:C:2016:52)[73] смятам, че ограниченията върху гарантираното с член 52 от Споразумението за партньорство свободно движение на капитали могат да бъдат обосновани с императивни съображения от общ интерес.

144. Независимо че Съветът не изтъква императивно съображение от общ интерес, по мое мнение от доводите му, основани на член 99 от Споразумението за партньорство, може да се заключи, че според него ограничението върху свободното движение на капитали може да бъде обосновано от съображения за обществен ред и обществена сигурност.

145. Всъщност, доколкото ограничителните мерки, установени с член 1, параграф 2, букви б) в) и г) и параграф 3 и приложение III към Решение 2014/512, също както и с член 5, параграф 2, букви б) в) и г) и параграф 3 и приложение VI към Регламент № 833/2014, са приети „в отговор на действията на [Руската федерация], дестабилизиращи положението в Украйна“[74], и „с цел

71 — Вж. член 1, параграф 2, букви б) в) и г) от Решение 2014/512 и член 5, параграф 2, букви б) в) и г) от Регламент № 833/2014.

72 — Вж. член 1, параграф 3 от Решение 2014/512 и член 5, параграф 3 от Регламент № 833/2014.

73 — Това дело се отнася и до ограниченията върху свободното движение на капитали, противоречащи на Евро-средиземноморското споразумение за асоцииране между Европейските общности и техните държави членки, от една страна, и Република Тунис, от друга страна, подписано в Брюксел на 17 юли 1995 г. и одобрено от името на Европейската общност и на Европейската общност за въглища и стомана с Решение 98/238/ЕО, ЕОВС на Съвета и Комисията от 26 януари 1998 г. (ОВ L 97, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 11, том 17, стр. 3) и на Евро-средиземноморското споразумение за асоцииране между Европейската общност и нейните държави членки, от една страна, и Република Ливан, от друга страна, подписано в Люксембург на 17 юни 2002 г. и одобрено от името на Европейската общност с Решение 2006/356/ЕО на Съвета от 14 февруари 2006 г. (ОВ L 143, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 11, том 46, стр. 97).

74 — Съображение 8 от Решение 2014/512.

Русия да плати по-висока цена за действията си за подкопаване на териториалната цялост, суверенитета и независимостта на Украйна, както и с цел насърчаване на мирното уреждане на кризата“[75], според мен те могат да бъдат обосновани от съображения за обществен ред и обществена сигурност.

146. От съображенията към Решение 2014/512 и Регламент № 833/2014 следва, че приемането на ограничителни мерки спрямо Руската федерация първо е обявено публично от Съюза и неговите държави членки и че тези мерки са приети и постепенно разширени само поради липсата на реакция от страна на Руската федерация.

147. Тъй като ограничителните мерки имат за цел „Рус[ката федерация] да плати по-висока цена за действията си за подкопаване на териториалната цялост, суверенитета и независимостта на Украйна, както и […] насърчаване на мирното уреждане на кризата“[76], и предвид факта, че Rosneft е нефтеното дружество с най-големи запаси от нефт и най-голямо производство измежду нефтените дружества, чиито акции се търгуват на руската борса (над 40 % от добивания в Руската федерация нефт[77]), и че руската държава държи 69,5 % от акционерния му капитал, според мен ограниченията, наложени с член 1, параграф 2, букви б) в) и г) и параграф 3 и приложение III към Решение 2014/512, също както и с член 5, параграф 2, букви б) в) и г) и параграф 3 и приложение VI към Регламент № 833/2014, са необходими за оказването на натиск, чрез който да може да се постигне преследваната с посоченото решение и с посочения регламент цел, а именно „Рус[ката федерация] да плати по-висока цена за действията си за подкопаване на териториалната цялост, суверенитета и независимостта на Украйна, както и […] насърчаване на мирното уреждане на кризата“[78]. Следователно ограничителните мерки зачитат принципа на пропорционалност.

iv) По член 99 от Споразумението за партньорство

148. В случай че Съдът постанови, че е налице необосновано ограничение на член 10, параграф 1, член 12, член 36 и член 52, параграфи 2, 5 и 9 от Споразумението за партньорство, смятам, също като правителството на Обединеното кралство, естонското и френското правителство, Съвета и Комисията, че то може да бъде обосновано с член 99, параграф 1, буква г) от посоченото споразумение, който дава възможност на Съюза да предприеме „мерките, които счита необходими, за да защити своите основни интереси в областта на сигурността […] по време на война или на сериозно международно напрежение, които съставляват заплаха от война“[79].

149. Както изтъкнах в точка 105 от настоящото заключение, Съветът разполага с широко право на преценка в областите на общата външна политика и политиката на сигурност, но това е така и когато Съветът установи наличието на сериозно международно напрежение, което съставлява заплаха от война.

75 — Съображение 2 от Регламент № 833/2014.

76 — Съображение 2 от Регламент № 833/2014.

77 — Вж. интернет страницата на Rosneft (http://www.rosneft.com/about/).

78 — Съображение 2 от Регламент № 833/2014.

79 — В текста на френски език, също както в текста на румънски, се говори за „cas de guerre ou de grave tension internationale *menaçant de déboucher sur un conflit armé*“, докато в текста на английски език, на всички останали други езици, както и на руски език, се говори за „time of war or serious international tension *constituting threat of war*“. Курсивът е мой.

150. От една страна, следва да се припомни, че за приемането на ограничителните мерки, разглеждани по настоящото дело, Съветът се опира на „непредизвиканото нарушаване на суверенитета и териториалната цялост на Украйна от страна на Руската федерация“ [80], „свалянето на полет MH17 на малайзийските авиолинии в Донецк“ [81] и „незаконното присъединяване на Крим и Севастопол“ [82].

151. От друга страна, следва да се подчертае, че Руската федерация има право на вето в Съвета за сигурност на ООН. Следователно в резолюциите на този съвет [83] или дори в проекторезолюциите, които не са били приети от този съвет, няма смисъл да се търси констатация за наличието на заплаха за мира поради (действителното или възможно) упражняване от Руската федерация на правото ѝ на вето [84].

152. Въз основа на гореизложеното смятам, че Съветът не е допуснал явна грешка в преценката си за тежестта на положението на международно напрежение, съществувало към момента на приемане на Решение 2014/512 и на Регламент № 833/2014.

в) По основанието за невалидност — твърдяно неизпълнение на задължението за мотивиране (член 296 ДФЕС)

153. Според Rosneft членове 3 и 3а, член 4, параграфи 3 и 4 и приложение II към Регламент № 833/2014 нарушават задължението за мотивиране, наложено на Съвета с член 296 ДФЕС, доколкото този регламент не обяснявал нито как, нито защо неговата насоченост към руската нефтена промишленост или конкретно към Rosneft по избрания от тези разпоредби начин ще допринесе за постигането на целта на приложимите мерки, изложена в съображения 2 [85] и 4 [86] от посочения регламент.

154. Rosneft също така твърди нарушение на член 296 ДФЕС, що се отнася до член 1, параграф 2, букви б) в) и г) и параграф 3 и приложение III към Решение 2014/512, както и до член 5, параграф 2, букви б) в) и г) и параграф 3 и приложение VI към Регламента, доколкото тези разпоредби, макар и изрично насочени към Rosneft, не му позволяват да прецени причината, поради която самият факт, че руската държава е мажоритарен акционер в него, може да постигне целта на приложимите мерки, изложена в съображения 2 [87] и 5 [88] от Регламент № 833/2014.

155. Според мен в случая не е налице никакво неизпълнение на задължението за мотивиране.

80 — Съображение 1 от Решение 2014/512. В съдебното заседание Съветът посочва споразумението за асоцииране, което е подписал с Украйна през 2014 г., както и факта, че спрямо Украйна се прилага Европейската политика за съседство. Съветът подчертава, че не е необходимо международното напрежение, което съставлява заплаха от война, непременно да засяга само територията на Съюза. Освен това е ясно установено, че на територията на съседна на Съюза държава тече въоръжен конфликт.

81 — Съображение 5 от Решение 2014/512.

82 — Съображение 1 от Регламент № 833/2014.

83 — Вж. Резолюция 2166(2014), приета от Съвета за сигурност на ООН и достъпна на интернет страницата на Съвета за сигурност на ООН (http://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/s_res_2166.pdf).

84 — Става дума за проекторезолюции S/2014/189 и S/2015/562, достъпни на интернет страницата на Съвета за сигурност на ООН (http://www.securitycouncilreport.org/un-documents/ukraine/).

85 — „Поради това се счита за целесъобразно да се приложат допълнителни ограничителни мерки с цел Русия да плати по-висока цена за действията си за подкопаване на териториалната цялост, суверенитета и независимостта на Украйна, както и с цел насърчаване на мирното уреждане на кризата“.

86 — „Целесъобразно е също така да се приложат ограничения за пряката или непряката продажба, доставка, трансфер или износ на определени технологии за нефтената промишленост в Русия под формата на изискване за предварително разрешение“.

87 — Вж. бележка под линия 85.

88 — „Целесъобразно е също така да се приложат ограничения за достъпа до капиталовия пазар за определени финансови институции, с изключение на установените в Русия институции с международен статус, създадени съгласно междуправителствени споразумения с Русия, в които Русия е един от акционерите“.

156. Както постановява Съдът в точка 53 от решение Съвет/Bamba (C-417/11 P, EU:C:2012:718), „[и]зискваните от член 296 ДФЕС мотиви […] трябва да са съобразени с естеството на съответния акт и с контекста на приемането му. Изискването за мотивиране следва да се преценява в зависимост от обстоятелствата по конкретния случай, по-специално в зависимост от съдържанието на акта, от естеството на изложените мотиви и от интереса, който адресатите или други лица, засегнати пряко и лично от акта, могат да имат от получаване на разяснения. Не се изисква мотивите да уточняват всички относими фактически и правни обстоятелства, доколкото въпросът дали мотивите са достатъчни следва да се преценява с оглед не само на текста, но и на контекста, както и на съвкупността от правни норми, уреждащи съответната материя“.

157. В допълнение, по отношение на ограничителни мерки спрямо физически или юридически лица като замразяването на средства, предмет на делото, по което е постановено решение Съвет/Bamba (C-417/11 P, EU:C:2012:718), в точка 54 от това решение Съдът приема, че „увреждащият акт е достатъчно мотивиран, при положение че е издаден в познат за заинтересованото лице контекст, който му позволява да разбере обхвата на наложената му мярка“.

158. В качеството си на най-голямото руско нефтено дружество, 69,5 % от което е собственост на Руската държава [89] и което има активи, оценени общо на над 1 трилион руски рубли, за което се счита, че най-малко 50 % от приходите му произхождат от продажбата или преноса на суров нефт или нефтопродукти [90], Rosneft несъмнено може да прецени важността на нефтения сектор с оглед на приходите за бюджета на Руската федерация [91] и причината, поради която фактът, че предвидените в член 1, параграф 2, букви б) в) и г) и параграф 3 и приложение III към Решение 2014/512, както и в член 5, параграф 2, букви б) в) и г) и параграф 3 и приложение VI към Регламента ограничителни мерки го визират, може да има като последица *„Русия да плати по-висока цена за действията си* за подкопаване на териториалната цялост, суверенитета и независимостта на Украйна, както и […] насърчаване на мирното уреждане на кризата“ [92].

159. Същото важи за мерките, предвидени в членове 3 и 3а, член 4, параграфи 3 и 4 и приложение II към Регламент № 833/2014, които не представляват ограничителни мерки спрямо Rosneft [93], а визират общо руската нефтена промишленост.

г) По основанието за невалидност — твърдяно нарушение на правото на защита, на ефективна съдебна защита и на правото на достъп до преписката

160. Според Rosneft отказът на Съвета да му предостави привилегирован достъп до данните и доказателствата по толкова основни въпроси като причината, поради която Rosneft е споменато в Решение 2014/512 и в Регламент № 833/2014, или причината тези актове да визират някои сектори от нефтената промишленост, а не други, нарушава неговото право на защита, на ефективна съдебна защита и правото на достъп до преписката.

89 — Вж. точка 147 от настоящото заключение. Ще добавя, че съгласно годишния си счетоводен отчет за 2013 г. Rosneft е изплатило на своите акционери дивиденти в размер на 85 милиарда руски рубли и е платило в Русия над един милиард руски рубли данъци, различни от данъка върху доходите (вж. интернет сайта на Rosneft http://www.rosneft.com/attach/0/02/90/Rosneft_FS_2013_ENG_SIGNED_FINAL.pdf).

90 — Вж. член 5, параграф 2, буква б) и приложение VI към Регламент № 833/2014.

91 — Според президента Владимир Путин приходите в бюджета на Руската федерация от нефтената индустрия през 2013 г. възлизат на около 191 до 194 милиарда щатски долара (вж. http://rbth.com/news/2014/04/17/russia_had_revenues_of_191-194_bln_from_oil_28_bln_from_gas_in_2013_-_pu_35970.html).

92 — Съображение 2 от Регламент № 833/2014. Курсивът е мой.

93 — Вж. точки 82—85 от настоящото заключение.

161. От документите, приложени към писмените становища на Rosneft и на Съвета, е видно, че Rosneft се е опитало да получи привилегирован достъп („privileged access“) до документи на Съвета на основание Регламент (ЕО) № 1049/2001 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2001 година относно публичния достъп до документи на Европейския парламент, на Съвета и на Комисията [94] (наричан по-нататък „Регламент № 1049/2001“) с цел да използва последните в рамките на висящата пред Общия съд жалба за отмяна по дело NK Rosneft и др./Съвет (T-715/14).

162. От тези документи може да се заключи, че Rosneft е използвало средствата за публичен достъп до документи, въведени с този регламент, като „document discovery“, процедура за изискване на документи, позната в правните системи на „common law“ и в международния арбитраж [95].

163. Макар по мое мнение Регламент № 1049/2001 да не е подходящ за надлежно предоставяне на привилегирован достъп до необходимите документи в рамките на съдебен спор [96], от приложените към писмените становища на Rosneft и на Съвета документи е видно, че последният не е отхвърлил тези заявления за предоставяне на документи, а ги е разгледал въз основа на Регламент № 1049/2001.

164. Тъй като с това свое основание Rosneft твърди, че Съветът неправилно му е отказал достъп до повечето документи, чието предоставяне то е поискало, за мен това основание е недопустимо, в съответствие със съдебната практика, произтичаща от делото, по което е постановено решение TWD Textilwerke Deggendorf (C-188/92, EU:C:1994:90), където Съдът е постановил, че „[…] изискванията за правна сигурност водят до изключване на възможността получателят на помощ […], който е могъл да обжалва това решение и е пропуснал предвидения в това отношение в член [263], [шеста] алинея [ДФЕС] преклузивен срок, да оспори неговата законосъобразност пред националните юрисдикции в рамките на иск срещу мерките за изпълнение на това решение, предприети от националните власти“ [97].

165. В тази насока отбелязвам, че както е видно от писмата на Съвета до Rosneft, Съветът го е предупредил в съответствие с член 8, параграф 1 от Регламент № 1049/2001 за възможността да подаде жалба за отмяна на частичния отказ по неговото заявление за предоставяне на документи съгласно член 263 ДФЕС.

166. Тъй като решенията на Съвета за предоставяне на Rosneft на частичен достъп до документите, поискани от Rosneft, засягат пряко и лично Rosneft, жалбата му без съмнение би била допустима [98].

94 — ОВ L 145, стр. 43; Специално издание на български език, 2007 г., глава 1, том 3, стр. 76.

95 — Докато като общо правило в системите на „civil law“ всяка страна носи тежестта да предостави собствените си доказателства, системите на „common law“ позволяват на страните да си отправят взаимно, под съдебен контрол, искания за представяне на документи („request for document production“).

96 — Например член 4, параграф 1, буква а) от този регламент дава възможност на институциите на Съюза да откажат достъп до документ, в случай че оповестяването му засяга защитата на обществения интерес, що се отнася до международните отношения (което съответства на понятието „Crown privilege“ или „public-interest immunity“). Производството за „document discovery“ пък би могло да доведе до това даден съд да разпореди представянето на документ, попадащ в тази категория, при условията на поверителност, ако се окаже, че този документ е необходим, за да може страната, поискала неговото представяне, да защити правата си.

97 — Точка 17. В този смисъл вж. и решения Nachi Europe (C-239/99, EU:C:2001:101, т. 29 и 30) и National Farmers' Union (C-241/01, EU:C:2002:604, т. 26).

98 — Вж. решения Accrington Beef и др. (C-241/95, EU:C:1996:496, т. 15), Nachi Europe (C-239/99, EU:C:2001:101, т. 40) и Bavaria и Bavaria Italia (C-343/07, EU:C:2009:415, т. 40).

167. Във всеки случай от прегледа на изпратените от Rosneft до Съвета заявления за привилегирован достъп до документите става ясно, че:

— много често тези заявления не съдържат достатъчно подробно описание на конкретна и ограничена категория документи, която може, логично и според Rosneft, да съществува;

— тези заявления не са придружени от обяснение за относимостта на поисканите документи към спора или за важността им за изхода от него и

— тези заявления не са придружени нито от декларация, че към момента заявителите не притежават, съхраняват или контролират тези документи, нито от обяснение за причините, поради които те предполагат, че документите се притежават, съхраняват или контролират от Съвета.

168. Въпреки това Съветът представя списък от документи, към които приема, че са насочени исканията на Rosneft, и му отказва частично достъп до редица документи, като му посочва причините за това.

169. Освен това, тъй като правителството на Обединеното кралство е страна по главното производство, нищо не пречи на Rosneft да поиска от него в съответствие с правилата за предоставяне на документи в английското право да предостави документите, които притежава, съхранява или контролира в качеството си на член на Съвета. Запитващата юрисдикция следва да проследи нормите от английското право, приложими за предоставянето на документи, да зачитат принципите на ефективност и равностойност [99].

170. В този смисъл не смятам, че Съветът е разгледал заявлението на Rosneft за привилегирован достъп по начин, който е засегнал правото му на защита, на ефективна съдебна защита и на достъп до преписката.

д) По основанието за невалидност — твърдяно нарушение на принципа на равно третиране

171. Според Rosneft, като насочил разглежданите ограничителни мерки към руския нефтен сектор, Съветът не спазил принципа на равно третиране, доколкото, макар заявената цел на разглежданите в главното производство ограничителни мерки да била, както посочва съображение 2 от Регламент № 833/2014, да насърчат мирното уреждане на кризата в Украйна, тази цел далеч не обяснявала и още по-малко обосновавала различното третиране на предприятията, които като него са в руския нефтен сектор, и на предприятията, упражняващи дейности в други сектори.

172. Съгласно постоянната съдебна практика „принципът на недопускане на дискриминация изисква да не се третират по различен начин сходни положения и да не се третират еднакво различни положения, освен ако това не е обективно обосновано“ [100].

173. Според мен Rosneft няма основание да твърди, че е жертва на дискриминация.

99 — Вж. в този смисъл решение Pfleiderer (C-360/09, EU:C:2011:389, т. 24, 30 и 31).

100 — Решение National Farmers' Union и др. (C-354/95, EU:C:1997:379, т. 61). В този смисъл вж. и решения SCAC (C-56/94, EU:C:1995:209, т. 27) и Garcia Avello (C-148/02, EU:C:2003:539, т. 31).

174. Първо, руският нефтен сектор не е единственият сектор от руската икономика, към който са насочени въпросните ограничителни мерки. Решение 2014/512 и Регламент № 833/2014 съдържат разпоредби, които визират и секторите на военното оборудване, ядрената енергетика, авиокосмическата промишленост и банковия сектор [101].

175. Освен това Rosneft не е представило доказателства, че има други руски нефтени дружества, които отговарят на посочените в член 1, параграф 2, букви б), в) и г) от Решение 2014/512 и член 5, параграф 2, букви а), б), в) и г) от Регламент № 833/2014 критерии и към които на тази основа е трябвало да бъдат насочени ограничителните мерки, но това не е било или не е направено.

176. Както отбелязва Комисията, ако се следва прилаганата от Rosneft логика, то всеки път, когато Съветът възнамерява да наложи ограничителни мерки спрямо трета страна, той не би имал друг избор освен напълно да прекъсне икономическите и финансови отношения с тази страна, което впрочем би било в разрез с текста на член 215, параграф 1 ДФЕС, където се говори за „решение [на Съвета], прието съгласно глава 2 на дял V от [ДЕС], [което] предвижда прекъсването или ограничаването, *изцяло или частично*, на икономическите и финансови отношения“ [102].

177. Ето защо това основание следва да бъде отхвърлено.

е) По основанието за невалидност — твърдяна злоупотреба с власт

178. Според Rosneft, като посочва в съображение 2 от Регламент № 833/2014, че целта на ограничителните мерки е „Русия да плати по-висока цена за действията си за подкопаване на териториалната цялост, суверенитета и независимостта на Украйна, както и […] насърчаване на мирното уреждане на кризата“ [103], Съветът е извършил злоупотреба с власт, тъй като намерението му всъщност е било да ограничи възможностите на руските дружества да продължат своя растеж и да причини дългосрочна вреда на руския енергиен сектор.

179. Съгласно практиката на Съда „[злоупотреба с власт] е налице, когато една институция упражнява правомощията си единствено с цел или най-малкото с определящата цел да постигне резултати, различни от посочените, или да заобиколи процедура, специално предвидена от Договора, за да отговори на конкретните обстоятелства“ [104].

180. В тази насока Rosneft се опира на работен документ на Комисията [105], съгласно който ограничителните мерки спрямо руски нефтени дружества „имат за цел да лишат някои стратегически руски държавни дружества от международни и европейски финансови източници, като по този начин налагат непряк финансов разход на държавата и ограничават възможността им за бъдещ растеж“ [106].

101 — Става дума за член 1, параграф 1 и параграф 2, буква а) и член 3а от Решение 2014/512, както и за член 2а, член 5, параграф 1, буква а) и параграф 2, буква а) от Регламент № 833/2014.

102 — Курсивът е мой.

103 — Вж. също съображения 4 и 5 от този регламент и съображение 8 от Решение 2014/512.

104 — Решение Dalmine/Комисия (C-407/04 P, EU:C:2007:53, т. 99). В този смисъл вж. и точка 50 от решение Bank Melli Iran/Съвет (T-390/08, EU:T:2009:401), потвърдена в точка 72 от решение Bank Melli Iran/Съвет (C-548/09 P, EU:C:2011:735).

105 — Работен документ на службите на Комисията относно движенията на капитали и свободата на плащания (5 март 2015 г.) 6902/15 — SWD(2015) 58 окончателен, достъпен на интернет сайта на Съвета на следния адрес: http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-6902-2015-INIT/en/pdf.

106 — Пак там, стр. 36 („[t]hese measures aim to cut strategic state-owned Russian companies off from EU and international financing sources, thus imposing an indirect financial cost to the state and limiting their ability to grow in the future“). Преводът е мой.

181. Този документ обаче изобщо не подкрепя твърдението, че „*единственото* намерение на Съвета е било да ограничи възможностите на руските дружества да продължат своя растеж“ [107]. Напротив, обявената цел на разглежданите ограничителни мерки е „Русия да плати по-висока цена за действията си за подкопаване на териториалната цялост, суверенитета и независимостта на Украйна“ [108], което съответства на целта, посочена в работния документ на Комисията.

182. Във всеки случай един-единствен документ, определен като „работен“ и изготвен от институция, различна от приелата въпросния акт, не може да бъде достатъчен, за да подкрепи наличието на злоупотреба с власт.

183. Следователно това основание трябва да бъде отхвърлено.

ж) По основанието за невалидност — твърдяно противоречие между Решение 2014/512 и Регламент № 833/2014

184. Според Rosneft е налице противоречие между текста на член 4, параграф 4 от Решение 2014/512 и този на член 3, параграф 5, втора алинея от Регламент № 833/2014. Докато първата разпоредба не предоставяла на държавите членки никаква свобода на преценка по отношение на забраната да се отказват разрешения за договори, сключени преди 1 август 2014 г., втората им позволявала да разрешават, а следователно и да отказват изпълнението на задължение, произтичащо от такива договори.

185. Припомням, че Регламент № 833/2014 е акт на Съюза, приет на основание член 215 ДФЕС, който позволява на Съвета да приема „необходимите мерки“, в случая — ограничителни мерки, „[к]огато решение, прието съгласно глава 2 на дял V от [ДЕС], предвижда“ прекъсването или ограничаването, изцяло или частично, на икономическите и финансови отношения с трета страна или приемането на ограничителни мерки спрямо физически или юридически лица.

186. По този повод Съдът е постановил, че „приемането на [решение в областта на ОВППС] задължава [Съюза] в рамките на [ДФЕС] да вземе мерките, които се налагат от този акт“ [109]. Следователно, както отбелязва френското правителство, когато приема регламент на основание член 215 ДФЕС, Съветът е обвързан от формулировката на решението в областта на ОВППС, което го предшества.

187. Не споделям позицията на Съвета, че регламентът, приет на основание член 215 ДФЕС, е независим от решението в областта на ОВППС, прието на основание дял V, глава 2 от Договора за ЕС, и може дори да му противоречи.

188. В съдебното заседание Съветът се опира в това отношение на точка 70 от решение Bank Melli Iran/Съвет (C-548/09 P, EU:C:2011:735), където Съдът е постановил, че „[щ]о се отнася до […] становище[то], че е необходимо като правно основание да се посочи и Обща позиция 2007/140, достатъчно е да се констатира, че то намира опровержение в самия текст на член 301 ЕО, който предвижда възможност за предприемане на общностни мерки, когато обща позиция или съвместно действие, приети в съответствие с разпоредбите на Договора за ЕС *в редакцията му преди Договора от Лисабон*, свързани с ОВППС, предвиждат действия на Общността. Този текст сочи, че за да могат да бъдат приети общностни мерки, трябва да има обща позиция или съвместно действие, но не и че тези мерки трябва да бъдат приети на основание на съответната обща позиция или на съответното съвместно действие“ [110].

107 — Курсивът е мой.

108 — Съображение 2 от Регламент № 833/2014.

109 — Точка 296 от решение Kadi и Al Barakaat International Foundation/Съвет и Комисия (C-402/05 P и C-415/05 P, EU:C:2008:461).

110 — Курсивът е мой.

189. Точно както посочва Съдът в подчертания пасаж от неговото решение, текстът на член 215 ДФЕС не е същият като този на член 301 ДЕО, където се говори за хипотезата, в която „обща позиция или съвместно действие, приети в съответствие с разпоредбите на Договора за Европейски съюз, свързани с общата външна политика и политика на сигурност, предвиждат действия на Общността за спирането или ограничаването, изцяло или отчасти, на икономическите връзки с една или повече трети страни“.

190. Напротив, що се отнася до ограничителните мерки, придружаващи прекъсването или ограничаването, изцяло или частично, на икономическите и финансови отношения с трета страна като предвидените в член 4 от Решение 2014/512[111], член 215, параграф 1 ДФЕС налага на Съвета да приеме регламент за прилагане на необходимите мерки[112].

191. Ето защо, след като Решение 2014/512 въвежда ограничителни мерки, които да осъществят на практика прекъсването или ограничаването, изцяло или частично, на икономическите и финансови отношения с трета страна, това решение би трябвало да присъства заедно с член 215 ДФЕС в правното основание на Регламент № 833/2014, какъвто впрочем е и случаят[113].

192. Оттук следва, че разпоредбите на Регламент № 833/2014 не могат да противоречат на разпоредбите на Решение 2014/512, без да нарушат принципа на законност, който този регламент, подобно на всеки акт на Съюза, трябва да спазва.

193. В случая двете разглеждани разпоредби имат различен текст. Член 4, параграф 4 от Решение 2014/512 предвижда, че забраната за предоставяне на разрешение за продажби, доставки, трансфер или износ на оборудване, или за предоставяне на определени услуги, посочени в параграфи 1 и 2 от този член, „*не засяга* изпълнението на договори, сключени преди 1 август 2014 г.“[114], докато член 3, параграф 5 от Регламент № 833/2014 предвижда, че „[в]ъпреки това компетентните органи *могат* да издадат“[115] такова разрешение, когато продажбата, доставката, трансферът или износът са свързани с изпълнението на задължение, произтичащо от договор, сключен преди 1 август 2014 г.

194. С други думи, Решение 2014/512 оставя незасегнати договорите, сключени преди 1 август 2014 г., докато Регламент № 833/2014 позволява на органите на държавите членки да разрешават или не продажба, доставка, трансфер или износ за изпълнението на задължение, произтичащо от сключен преди 1 август 2014 г. договор.

195. Според мен тук е налице неразрешимо противоречие между двата текста и по причините, които изложих в точки 185—192 от настоящото заключение, смятам, че член 3, параграф 5, втора алинея от Регламент № 833/2014 е невалиден.

111 — Вж. точка 85 от настоящото заключение.

112 — Вж. точка 72 от настоящото заключение.

113 —
„като взе предвид [ДФЕС], и по-специално член 215 от него,
като взе предвид Решение 2014/512 […]
[…]“.

114 — Курсивът е мой.

115 — Курсивът е мой.

з) По основанието за невалидност — твърдяно нарушение на принципа на пропорционалност и на основните права на Rosneft

196. Rosneft твърди, че член 1, параграф 2, букви б) в) и г) и параграф 3 и член 7 и приложение III към Решение 2014/512, също както и членове 3 и 3a, член 4, параграфи 3 и 4, член 5, параграф 2, букви б) в) и г) и параграф 3 и член 11, параграф 1 и приложения II и VI към Регламент № 833/2014 са невалидни, тъй като са непропорционални по отношение на обявената си цел и представляват нарушение на член 16 (свобода на стопанската инициатива) и на член 17, параграф 1 (право на собственост) от Хартата.

197. Като се позовава по-специално на решения Bank Melli Iran/Съвет (EU:T:2009:401) и Съвет/Manufacturing Support & Procurement Kala Naft (EU:C:2013:776), Rosneft смята, че приетите от Съвета мерки не са нито необходими, нито подходящи, тъй като не е налице разумна връзка между използваните средства и преследваната с тези мерки цел.

198. Според Rosneft член 7, параграф 1, буква а) от Решение 2014/512 и член 11, параграф 1 от Регламент № 833/2014 допускат по отношение на него конфискация на средства и намеса в придобити договорни права, а именно неговите права на собственост, защитени с член 17, параграф 1 от Хартата. Тези разпоредби надхвърляли необходимото, като по същество предвиждали, че договарящите страни, различни от руски, биха могли да бъдат освободени от всякакво задължение, предвидено в договори, сключени с посочени в настоящия регламент образувания, дори когато се касае за задължение за доставка на цяла гама от оборудване, само малка част от което спада към технологиите, посочени в приложение II към посочения регламент.

199. Не споделям тези доводи.

200. Подобно на правителството на Обединеното кралство, естонското и френското правителство, Съвета и Комисията смятам, че описаната от Rosneft намеса е просто неизбежна последица от решението на Съвета, от една страна, да ограничи икономическите и финансови отношения с Руската федерация, и от друга, да наложи ограничителни мерки спрямо Rosneft.

201. Както посочва Съдът в точка 113 от решение Bank Melli Iran/Съвет (C-548/09 P, EU:C:2011:735), „разглежданите в настоящото дело основни права не са абсолютни и упражняването им може да се ограничава, когато това е обосновано поради следваните от [Съюза] цели от общ интерес“ [116].

202. В това отношение Съдът постановява в точки 22 и 23 от решение Bosphorus (C-84/95, EU:C:1996:312), че „[…] всяка санкционна мярка по дефиниция има последици, които засягат правото на собственост и свободното упражняване на икономическа дейност, като по този начин причинява вреда на лица, които не носят никаква отговорност за положението, довело до приемането на санкциите“, и че „[п]о-нататък следва да се отбележи, че значимостта на целите, преследвани със спорната правна уредба, може да обоснове отрицателните последици, дори ако са значителни, за определени оператори“ [117].

203. В случая разглежданите разпоредби са предназначени именно да ограничат снабдяването с оборудване и финансирането на руския нефтен сектор, като по този начин се вписват в ясно очертано поле, което не води до засягане без разграничение на всички руски икономически оператори без оглед на тяхната стратегическа важност за руската икономика.

116 — В този смисъл вж. и решение Bosphorus (C-84/95, EU:C:1996:312, т. 21 и цитираната съдебна практика).

117 — В този смисъл вж. и решение Bank Melli Iran/Съвет (C-548/09 P, EU:C:2011:735, т. 114).

204. Следователно, както отбелязва френското правителство, с оглед на контекста, в който са приети оспорваните разпоредби, и на тяхната цел Руската федерация да плати по-висока цена за действията си, преследвана с визирането на стратегически сектори от руската икономика, сред които и нефтеният сектор, Съветът е можел да приеме въпросните разпоредби, без да надхвърли пределите на подходящото и необходимото за постигане на преследваната цел.

205. По тези причини предлагам на Съда да отговори на втория въпрос, буква а), както следва:

„а) разглеждането на този въпрос не разкри никакви обстоятелства, които да могат да засегнат валидността на:

— член 1, параграф 2, букви б), в) и г) и параграф 3,

— член 7 и

— приложение III към Решение 2014/512,

както и на

— член 3, параграфи 1—4, параграф 5, първа и трета алинея и параграфи 6—8,

— член 3а,

— член 4, параграфи 3 и 4,

— член 5, параграф 2, букви б), в) и г) и параграф 3,

— член 11 и

— приложения II и VI към Регламент № 833/2014.

б) Член 3, параграф 5, втора алинея от Регламент № 833/2014 е невалиден“.

В– *По втория въпрос, буква б)*

206. С втория си въпрос, буква б) запитващата юрисдикция пита Съда, в случай че ограничителните мерки, оспорвани от Rosneft, са валидни, дали налагането от държава членка на наказателноправни санкции съгласно член 8 от Регламент № 833/2014, преди Съдът да е изяснил достатъчно обхвата на съответното нарушение, противоречи на принципа на правна сигурност и на принципа nulla poena sine lege certa.

1. По допустимостта

207. Според Съвета този въпрос е недопустим, тъй като се отнася не до валидността или тълкуването на актове на Съюза, а до валидността на национална правна уредба от гледна точка на принципа на правна сигурност и на принципа nulla poena sine lege certa.

208. Правителството на Обединеното кралство и Съветът изтъкват още, че въпросът е хипотетичен, понеже не се отнася до конкретен случай на прилагане на наказателноправни санкции, предвидени от процесната правна уредба на Обединеното кралство, което във всеки случай било невъзможно, що се отнася до Rosneft, тъй като наказателноправните санкции за нарушение на разпоредбите на Решение 2014/512 и на Регламент № 833/2014 визират само лица, установени в Обединеното кралство.

209. Не споделям тези доводи. Според мен от акта за преюдициално запитване ясно личи, че запитващата юрисдикция не поставя пред Съда въпроса за валидността на правната уредба на Обединеното кралство, приета в изпълнение на член 8, параграф 1 от Регламент № 833/2014[118], с оглед на принципите на националното право. Тя по същество иска да установи дали принципът на правната сигурност[119] и принципът nulla poena sine lege certa (член 49 от Хартата) следва да се тълкуват по начин, който би изключил приемането на наказателноправни санкции, когато признаците на нарушението не са достатъчно уточнени от Съда.

210. Не смятам също така, че вторият въпрос, буква б) е хипотетичен. От една страна, макар член 3 от Регламент № 833/2014 да визира продажбите, доставките, трансфера или износа само от териториите на държавите членки[120], струва ми се, че санкциите, създадени с Наредбата за контрол на износа (санкции по отношение на Русия, Крим и Севастопол) от 2014 г. не визират само лица, установени в Обединеното кралство или в Съюза[121]. Всъщност в съдебното заседание Rosneft посочи, че в случай на нарушение на ограничителните мерки може да бъде ангажирана неговата наказателна отговорност в качеството му на съучастник, което не е оспорено от правителството на Обединеното кралство.

211. Във всеки случай фактът, че Rosneft не може да бъде обект на тези санкции, не превръща въпроса в хипотетичен, доколкото от акта за преюдициално запитване изобщо не следва, че Rosneft няма право да оспорва мерките, приети от правителството на Обединеното кралство съгласно член 8 от Регламент № 833/2014.

212. От друга страна фактът, че на Rosneft все още не е наложена наказателна санкция, е ирелевантен. Всъщност, както Съдът е постановил в точка 64 от решение Unibet (C-432/05, EU:C:2007:163), „ако [една от страните] беше принуден[а] да изчака да бъде обект на образувани срещу [нея] административни или наказателни производства и да [ѝ] бъдат наложени произтичащи от тях санкции като единствен правен способ за оспорване на съответствието на въпросните национални разпоредби с право[то на Съюза], това нямаше да бъде достатъчно, за да [ѝ] се гарантира такава ефективна съдебна защита“.

213. Ето защо на този въпрос следва да бъде даден отговор.

118 — Става дума за националната правна уредба, посочена в точка 25 от настоящото заключение, която налага наказателноправни санкции за нарушаване на разпоредбите на Регламент № 833/2014.

119 — Признат отдавна в правото на Съюза (вж. решение Racke, 98/78, EU:C:1979:14, т. 20).

120 — Вж. точка 127 от настоящото заключение.

121 — Вж. член 1, параграф 2, буква а), съгласно който „[a]n offence may be committed under this Order [...] in the United Kingdom by any person“ и член 4, параграф 2, съгласно който „[a] person commits an offence and may be arrested if that person [...] is concerned in an activity [...] for which EU authorisation is required“.

2. По същество

214. Според Rosneft изразите, които описват нарушенията, и по-специално „води с дълбочина по-голяма от 150 метра“ [122], „шисти“ [123], „финансова помощ“ [124] и „прехвърлими ценни книжа […], емитирани след 12 септември 2014 г.“ [125], нямат степента на конкретност и сигурност, характерна за наказателноправните санкции. Ето защо то смята, че налагането от държава членка на наказателноправни санкции съгласно член 8 от Регламент № 833/2014, без или преди Съдът да е дал уеднаквено тълкуване на тези изрази, противоречи на принципа на правна сигурност и на принципа nulla poena sine lege certa.

215. Подобно на запитващата юрисдикция смятам, че въпросните изрази несъмнено имат широк обхват, но се съмнявам, че в крайна сметка присъщата им двусмисленост е достатъчна, за да породи правна несигурност.

216. Както Съдът е постановил в точка 217 от решение Dansk Rørindustri и др./Комисия (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P—C-208/02 P и C-213/02 P, EU:C:2005:408), „принципът на законоустановеност на престъпленията и наказанията (nullum crimen, nulla poena sine lege) не може да се тълкува като забраняващ постепенното изясняване на нормите относно наказателната отговорност“.

217. Така, продължавайки разсъжденията си, Съдът постановява, че „[з]начението на понятието предвидимост зависи в голяма степен от съдържанието на разглежданите норми, от областта, която те обхващат, и от броя и качеството на техните адресати. Предвидимостта на закона допуска засегнатото лице да прибегне до компетентен съвет, за да може да оцени в разумна степен при наличните обстоятелства последиците, които могат да възникнат от определен акт. Това е особено вярно по отношение на упражняващите дейност по занятие лица, които са свикнали с необходимостта да показват високо равнище на грижа при упражняване на занятието си. Затова от тях може да се очаква да проявяват особено внимание при оценката на свързаните с него рискове“ [126].

218. От това решение следва, че самото наличие на различни възможни тълкувания на дадена наказателноправна разпоредба не води автоматично до нейното противоречие с принципа на правна сигурност и с принципа nulla poena sine lege certa. Всъщност има много наказателноправни разпоредби, формулировките на които не могат изначално да бъдат тълкувани само по един начин.

122 — Член 3, параграф 3, буква а) и член 3а, параграф 1, буква а) от Регламент № 833/2014. Според Rosneft има обширни зони, в които дълбочината на водата съществено варира, така че на някои места водата е с дълбочина, по-голяма от 150 метра, а другаде — с дълбочина под 150 метра. В този контекст според Rosneft Регламент № 833/2014 не определя и точката, от която следва да се измерват 150 метра, нито дали е забранено да се правят вертикални сондажи в точка, в която дълбочината на морето е по-малка от 150 метра, а после да се сондира настрани към точка, разположена в скала, която се намира във води с дълбочина над 150 метра.

123 — Член 3, параграф 3, буква в) и член 3а, параграф 1, буква в) от Регламент № 833/2014. Според Rosneft в геоложкия сектор и другаде няма консенсус за определението на шисти, а Регламент № 833/2014 не дава никакво определение.

124 — Член 4, параграф 3, буква б) от Регламент № 833/2014. Според Rosneft нито в ООН, нито в Съюза имало определение на понятието „финансова помощ“, а Регламент № 833/2014 не дава никакво определение.

125 — Член 5, параграф 2 от Регламент № 833/2014. Според Rosneft не е възможно да се установи дали тази разпоредба забранява емитирането след 12 септември 2014 г. на ГДР, които представляват емитирани преди тази дата акции. За пълно определение на ГДР вж. бел. под линия 133 към настоящото заключение.

126 — Решение Dansk Rørindustri др./Комисия (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P—C-208/02 P и C-213/02 P, EU:C:2005:408, т. 219).

219. Както отбелязват Her Majesty's Treasury и Secretary of State for Business, Innovation and Skills пред запитващата юрисдикция, в случай че съществуват действителни съмнения за тълкуването на някой от разглежданите изрази, „засегнатото предприятие винаги може да поиска уточнения от санкциониращите органи и така да предотврати всякакъв риск от съдебно преследване за принципно неумишлени нарушения на въпросните разпоредби“ [127].

220. В тази насока отбелязвам, че държавите членки са длъжни съгласно член 19 ДЕС да установят правните средства, необходими, за да имат икономическите оператори възможността да оспорят тълкуването от органите на държавите членки на изразите в Решение 2014/512 и в Регламент № 833/2014.

221. Следователно тези съдилища биха могли да отправят преюдициално запитване съгласно член 267 ДФЕС винаги когато преценят, че изразите в Регламент № 833/2014 и в Решение 2014/512 (доколкото Съдът е компетентен) не са достатъчно ясни, както впрочем е направила запитващата юрисдикция с третия си въпрос, който засяга именно тълкуването на изразите, посочени във втория въпрос, буква б).

222. Ето защо предлагам на Съда да отговори на втория въпрос, буква б), че принципът на правна сигурност и принципът nulla poena sine lege certa допускат държава членка да налага наказателноправни санкции съгласно член 8 от Регламент № 833/2014, преди Съдът да е изяснил достатъчно смисъла на изразите, използвани в този регламент за определяне на обхвата на съответното нарушение.

Г– *По третия въпрос, буква а)*

223. С третия си въпрос, буква а) запитващата юрисдикция пита Съда дали изразът „финансова помощ“ по смисъла на член 4, параграф 3, буква б) от Регламент № 833/2014 включва обработване на плащания от банка или друга финансова институция.

224. Според Rosneft изразът „финансиране и финансова помощ“ следва да се разглежда като цяло и да се разбира в смисъл на предоставяне на финансиране и на свързани услуги, което не включвало обработване на плащания — теза, отхвърляна от Secretary of State for Business, Innovation and Skills, според който обработването на плащания е финансова помощ по смисъла на член 4, параграф 3, буква б) от Регламент № 833/2014.

225. Както отбелязва запитващата юрисдикция, този въпрос е от особена важност, защото от представените пред нея доказателства следва, че този израз се тълкува различно от компетентните органи на държавите членки.

226. Всъщност от писмените становища, представени в рамките на настоящото производство, е видно, че естонското правителство и Комисията [128] споделят тълкуването на този израз, направено от правителството на Обединеното кралство, докато германското правителство подкрепя тълкуването на Rosneft. Колкото до френското правителство, то смята, че обработването на плащания е включено в понятието „финансова помощ“, стига тези плащания да осъществяват чрез финансовата институция трансфер на нов ресурс до техните адресати.

127 — R (OJSC Rosneft Oil Company) v Her Majesty's Treasury and ors [2015] EWHC 248 (Admin), параграф 53. Обратно на теоретичния хипотетичен случай, критикуван в точка 62 от моето заключение по дело Stichting Woonpunt и др./Комисия (C-132/12 P, EU:C:2013:335), в случая тази възможност изглежда действителна.

128 — Съветът не е представил становище относно отговора на третия въпрос.

227. Също така отбелязвам, че въпросният израз се използва в редица регламенти, налагащи ограничителни мерки. Ето защо решението на Съда може да има последици, надхвърлящи пределите на настоящото дело [129].

228. Според мен отговорът на този въпрос не може да бъде категорично отрицателен или положителен.

229. Първо отбелязвам, че съгласно текста на въпросната разпоредба се изисква предварително разрешение за „финансиране или финансова помощ във връзка с изделията, изброени в приложение II, включително по-специално безвъзмездни средства, заеми и застраховане на експортни кредити за всякакви продажби, доставки, трансфер или износ на тези изделия, или за предоставянето на свързана с тях техническа помощ“.

230. Както отбелязва правителството на Обединеното кралство, този текст предполага, че финансовата помощ е алтернатива на финансирането, а не синоним или понятие, включено в понятието „финансиране“. Следователно понятието „финансова помощ“ трябва задължително да обхваща дейности, надхвърлящи включените в понятието „финансиране“.

231. Освен това текстът на въпросната разпоредба предлага няколко примера за това, което се разбира под „финансиране или финансова помощ“, а именно „безвъзмездни средства, заеми и застраховане на експортни кредити“. Този списък обаче е предшестван от думите „включително“, което указва, че са визирани и други операции, без обработването на плащания да е изрично посочено.

232. В това отношение отбелязвам, че в Обяснителната си бележка от 16 декември 2014 година относно прилагането на някои разпоредби на Регламент (ЕС) № 833/2014 [130] Комисията уточнява, че „платежните услуги и издаването на гаранционни писма/акредитиви представляват финансова помощ и са забранени, когато са свързани с търговска сделка, предмет на забрана по силата на член 2“ [131].

233. Комисията също така уточнява, че „[б]анките, действащи от името или в полза на своя клиент, следва да извършват надлежна проверка на плащанията, извършвани от техния клиент, и да се противопоставят на всяко плащане, извършвано в нарушение на Регламента. Що се отнася до банките, действащи като банки кореспонденти, те следва да се противопоставят на плащанията при наличие на информация за такова нарушение“ [132].

234. Следователно целта на разглежданата разпоредба е да забрани всякакво съдействие от финансово естество за сделка, забранена от член 4, параграф 4 и член 3, параграф 5 от Регламент № 833/2014, а именно продажба, доставка, трансфер или износ на изделията, включени в приложение II, ако има основателни причини да се смята, че тези продажба, доставка, трансфер или износ са предназначени за някоя от категориите проекти за проучване и добив, посочени в член 3, параграф 3 от този регламент.

235. Както изясних в точки 126—131 от настоящото заключение, сделките, визирани и забранени от член 3, параграф 5 от Регламент № 833/2014, са тези, които се сключват от териториите на държавите членки.

129 — Вж. по-специално член 2, буква б) и член 4, параграф 1, буква а) от Регламент (ЕО) № 314/2004 на Съвета от 19 февруари 2004 година относно някои ограничителни мерки по отношение на Зимбабве (ОВ L 55, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 18, том 2, стр. 161), впоследствие изменен, и член 2, буква б) и член 3 от Регламент (ЕС) № 747/2014 на Съвета от 10 юли 2014 година относно ограничителни мерки с оглед на положението в Судан и за отмяна на Регламент (ЕО) № 131/2004 и на Регламент (ЕО) № 1184/2005 (ОВ L 203, стр. 1).

130 — C(2014) 9950 окончателен.

131 — C(2014) 9950, стр. 2.

132 — C(2014) 9950, стр. 3.

236. След като Регламент № 833/2014 не възпрепятства транзита на територията на Съюза на изделията, изброени в приложение II, от трети страни и с местоназначение Руската федерация, следователно обработването на плащания за тези сделки не попада в понятието „финансова помощ“ по смисъла на член 4, параграф 3, буква б) от Регламент № 833/2014.

237. В тази насока препращам към съображение 5 от същия регламент, което, макар да се отнася до наложените с член 5 ограничения за достъпа до капиталовия пазар за определени финансови институции, уточнява, че „[н]астоящият регламент не обхваща други […] финансови услуги, като […] платежни услуги“.

238. За обработването на плащания за продажба, доставка, трансфер или износ на включените в приложение II изделия от територията на Съюза обаче е предвидено задължението за искане на разрешение, за да могат компетентните органи на държавите членки да проверят дали въпросното плащане и стоящата в основата му сделка засягат трите хипотези, изброени в член 3, параграф 3 от Регламент № 833/2014. Само ако въпросните изделия са предназначени за съобразено с тези три хипотези използване в Русия, компетентните органи са длъжни да откажат да издадат разрешението.

239. По тези съображения предлагам на Съда да отговори на третия въпрос, буква а), че изразът „финансова помощ“, който фигурира в член 4, параграф 3 от Регламент № 833/2014, включва обработването от банка или друга финансова институция на плащане, в основата на което е сделка, визирана от член 3, параграф 1 от този регламент.

Д– *По третия въпрос, буква б)*

240. С третия си въпрос, буква б) запитващата юрисдикция пита Съда дали член 5, параграф 2 от Регламент № 833/2014 забранява емитирането или друг вид търговия с ГДР[133], емитирани на или след 12 септември 2014 г. съгласно договор за депозит с някое от образуванията, включени в списъка в приложение VI, във връзка с акции в някое от тези образувания, които са били емитирани преди тази дата.

241. Rosneft твърди, че забраната за емитиране на ГДР на или след 12 септември 2014 г. не включва ГДР, базовите акции за които са емитирани преди 12 септември 2014 г. FCA възразява срещу това тълкуване, като смята, че забраната се прилага, считано от тази дата, независимо от датата на емитиране на базовите акции, каквато е и позицията на запитващата юрисдикция.

242. Според мен от текста на разглежданата разпоредба е съвсем ясно, че емитирането на ГДР е забранено, считано от 12 септември 2014 г., независимо от датата на емитиране на базовите акции.

243. Съгласно член 5, параграф 2 от Регламент № 833/2014 „[з]абраняват се пряката или непряката покупка, продажба, предоставяне на инвестиционни услуги или помощ при емитирането […] на] прехвърлими ценни книжа […] с падеж над 30 дни, емитирани след 12 септември 2014 г.“.

244. Изразът „ценни книжа“ е определен в член 1, буква е), подточка i) като „акции в дружества и други ценни книжа, еквивалентни на акции в дружества, съдружия или други субекти, както и *депозитарни разписки във връзка с акции*“[134].

133 — ГДР са сертификати, удостоверяващи притежаването на определен брой акции на дадено дружество. Тъй като тези сертификати са прехвърляеми, те са самостоятелни ценни книжа, които могат да бъдат котирани и търгувани на капиталовия пазар независимо от базовите акции, които могат да бъдат котирани отделно на чуждестранен пазар. ГДР се издават от депозитари (често това са инвестиционни банки) на основание договори за депозит, сключени между тези депозитари и издателите на базовите акции.

134 — Курсивът е мой.

245. Тъй като в текста на тези разпоредби никъде не се уточнява крайна дата за базовите акции, става ясно, че забраната за емитиране на ГДР се прилага независимо от датата на емитиране на базовите акции [135].

246. Впрочем това според мен е нормално, доколкото, както отбелязва FCA, ГДР са инвестиционни инструменти, които действително са свързани с акциите на дадено дружество, но се котират на борсата и се търгуват отделно от акциите, които представляват. В този смисъл ГДР позволяват на дружества от трети страни да имат достъп до капиталовите пазари на Съюза и да набират на тях капитали, без непременно да отговарят на критериите и условията, изисквани за котиране на техните акции на борсата в тези пазари.

247. Също така е важно да се отбележи, че според FCA понастоящем издадените на основата на акции на Rosneft ГДР представляват едва 7,5 % от общия му капитал в акции, докато горната граница, вече разрешена от FCA за допускането му до котиране на борсата и до търгуване, позволявала до около 90 % от неговия капитал да се обменят в ГДР.

248. Това означава, че ако тезата на Rosneft бъде приета, въведената с разглежданата разпоредба ограничителна мярка би била изпразнена от съдържание, тъй като по-голямата част от акциите на Rosneft са емитирани преди 12 септември 2014 г. и за Rosneft би било възможно да продължи свободно да ги конвертира в ГДР.

249. Ето защо предлагам на Съда да отговори на третия въпрос, буква б), че член 5, параграф 2 от Регламент № 833/2014 забранява емитирането на ГДР за акции на образуванията, изброени в приложение VI, считано от 12 септември 2014 г., независимо от датата на емитиране на тези акции.

Е– *По третия въпрос, буква в)*

250. С третия си въпрос, буква в) запитващата юрисдикция пита Съда относно определението, което следва да се даде на понятието „шисти“, което фигурира в член 3, параграф 3 и член 3а, параграф 1, буква в) от Регламент № 833/2014, както и дали изразът „води с дълбочина по-голяма от 150 метра“, фигуриращ в член 3, параграф 3 и член 3а, параграф 1, буква а) от този регламент, следва да се тълкува в смисъл, че измерването на тези 150 метра трябва да се извърши от мястото на сондиране или от друго място.

1. По понятието „води с дълбочина по-голяма от 150 метра“

251. Както посочих в точка 214 от настоящото заключение и в бележка под линия 122, има обширни зони, в които дълбочината на водата съществено варира, така че на някои места водата е с дълбочина, по-голяма от 150 метра, а другаде — с дълбочина под 150 метра. Според Rosneft Регламент № 833/2014 нито определя точката, от която следва да се измерват тези 150 метра, нито уточнява дали е забранено да се правят вертикални сондажи в точка, в която дълбочината на водите е по-малка от 150 метра, а после да се сондира настрани към точка, разположена в скалата, която се намира във води с дълбочина над 150 метра.

252. Отбелязвам, че мненията на Rosneft, правителството на Обединеното кралство, френското правителство и Комисията [136] съвпадат относно тълкуването на този израз, като всички те смятат, че измерването на дълбочината трябва да се извърши от мястото на сондиране.

135 — В този смисъл вж. и Обяснителната бележка на Комисията от 16 декември 2014 година относно прилагането на някои разпоредби от Регламент (ЕС) № 833/2014, C(2014) 9950 окончателен, стр. 7.

136 — Останалите страни в главното производство и встъпилите страни не са представили становище по този въпрос.

253. Аз също споделям това тълкуване, което ми изглежда логично.

254. Подобно на Комисията смятам, че измерването на 150 метра трябва да се извършва вертикално, което изключва възможността предприятие да сондира по диагонал от дадена точка, в която дълбочината на водите е равна или по-малка от 150 метра, към нефтено находище, което се намира под води с дълбочина, по-голяма от 150 метра.

255. Изключва се и вертикален сондаж в точка, в която водите са с дълбочина под 150 метра, последван от сондаж настрани в посока към нефтено находище, разположено под води с дълбочина, по-голяма от 150 метра.

256. Ако обратното бъде разрешено, при условие че е технически възможно и рентабилно, то би било възможно ограничителната мярка да бъде заобиколена.

257. Освен това Rosneft, френското правителство и Комисията (правителството на Обединеното кралство не заема позиция в това отношение) са на мнение, че критерият за 150 метра следва да се прилага към самото място на сондажа, а не към периметъра на нефтеното находище, в което се извършва сондажът.

258. Това означава, че сондирането в нефтено находище, което се намира отчасти под води с дълбочина, по-голяма от 150 метра, и отчасти под води с дълбочина под 150 метра, не е визирано от член 3, параграф 3 и член 3а, параграф 1, буква а) от Регламент № 833/2014, ако се извършва в място, където дълбочината на водите е равна на или по-малка от 150 метра.

259. Съгласен съм и с това тълкуване.

2. По понятието „шисти“

260. Тълкуването на понятието „шисти“ се оказва по-сложно.

261. Правителството на Обединеното кралство смята, че Съдът не е в състояние да направи преглед на научните и геоложки доказателства, докато според френското правителство това понятие съответства на конкретно геоложко понятие, което не се нуждае от тълкуване от страна на Съда.

262. Rosneft и Комисията пък предлагат свои собствени тълкувания на понятието „шисти“, които са коренно противоположни.

263. На основата на данни от неговия експерт геолог Rosneft предлага за „шисти“ да се приеме следното определение — седименти, които съдържат кероген, съставен основно от глина (в който делът на глинести минерали е над 35 %), и които не съдържат течен нефт.

264. Според Комисията разглежданите разпоредби се прилагат към проекти с потенциал за добив на нефт, независимо дали залежите, разположени във формации на шисти, са от кероген или от суров нефт, от момента, в който се прилага хидравлично разбиване.

265. Тази разлика в тълкуването доказва — обратно на тезата на френското правителство — че геоложкото понятие „шисти“ поражда спорове. Освен това смятам, подобно на правителството на Обединеното кралство, че Съдът не е в състояние да дава научни определения на геоложки понятия като шистите, по-специално когато авторът на въпросния акт, в случая, Съветът, не е определил това понятие.

266. Така, без да искам да давам определение от позицията на експерт геолог на понятието „шисти“, отбелязвам, че — както посочва Комисията — въпросното понятие фигурира в изречението „проекти с потенциал за добив на нефт от ресурси, намиращи се във формации на шисти, чрез хидравлично разбиване“.

267. Съмнявам се това изречение да не дава възможност на експертите в областта както на засегнатите предприятия, така и на компетентните органи на държавите членки, да го прилагат. Всъщност, както отбелязва запитващата юрисдикция, „най-малкото в огромното мнозинство случаи експертите от съответната област биха разбрали границите на тези определения и следователно откритите от [Rosneft] проблеми се оказват по-скоро хипотетични, отколкото реални, или най-малкото засягат граничните случаи на определенията“ [137].

268. Трябва обаче да се подчертае, че тъй като ограничителните мерки визират проучването и производството на нефт в Русия, определението на понятието „шисти“ следва да отчете естеството на формациите на шисти в тази страна.

269. Ето защо не смятам, че понятието „шисти“ може да получи научно определение от Съда, нито впрочем, че това определение е необходимо за прилагането на разглежданите членове от Регламент № 833/2014.

270. По тези причини предлагам на Съда да отговори на третия въпрос, буква в), че измерването на „води с дълбочина по-голяма от 150 метра“ трябва да се извършва вертикално от мястото на сондиране.

VI – **Заключение**

271. В светлината на изложеното дотук предлагам на Съда да отговори на преюдициалните въпроси, отправени от High Court of Justice (England & Wales), Queen’s Bench Division (Divisional Court) (Висш съд на Англия и Уелс, общо гражданско отделение (двучленен състав), по следния начин:

„1) В съответствие с член 24, параграф 1, втора алинея, последно изречение ДЕС и член 275 ДФЕС Съдът е компетентен да се произнесе по преюдициално запитване на основание член 267 ДФЕС относно валидността на Решение 2014/512/ОВППС на Съвета от 31 юли 2014 година относно ограничителни мерки с оглед на действията на Русия, дестабилизиращи положението в Украйна, с оглед на член 40 ДЕС, както и да упражни контрол върху законосъобразността на член 1, параграф 2, букви б), в) и г) и параграф 3 и член 7 от това решение.

2) а) Разглеждането на този въпрос не разкри никакви обстоятелства, които да могат да засегнат валидността на

— член 1, параграф 2, букви б), в) и г) и параграф 3,

— член 7 и

— приложение III към Решение 2014/512,

както и на

— член 3, параграфи 1—4, параграф 5, първа и трета алинея и параграфи 6—8,

137 — R (OJSC Rosneft Oil Company) v Her Majesty’s Treasury and ors [2015] EWHC 248 (Admin), параграф 53.

— член 3а,

— член 4, параграфи 3 и 4,

— член 5, параграф 2, букви б), в) и г) и параграф 3,

— член 11 и

— приложения II и VI към Регламент (ЕС) № 833/2014 на Съвета от 31 юли 2014 година относно ограничителни мерки с оглед на действията на Русия, дестабилизиращи положението в Украйна.

Член 3, параграф 5, втора алинея от Регламент № 833/2014 е невалиден.

б) Принципът на правна сигурност и принципът nulla poena sine lege certa допускат държава членка да налага наказателноправни санкции съгласно член 8 от Регламент № 833/2014, преди Съдът да е изяснил достатъчно изразите, използвани в този регламент за определяне на обхвата на съответното нарушение.

3) а) Изразът „финансова помощ“, който фигурира в член 4, параграф 3 от Регламент № 833/2014, включва обработването от банка или друга финансова институция на плащане, в основата на което е сделка, визирана от член 3, параграф 1 от този регламент.

б) Член 5, параграф 2 от Регламент № 833/2014 забранява емитирането на глобални депозитарни разписки за акции на образуванията, изброени в приложение VI, считано от 12 септември 2014 г., независимо от датата на емитиране на тези акции.

в) Измерването на „води с дълбочина по-голяма от 150 метра“ по смисъла на член 3, параграф 3 и член 3а, параграф 1, буква а) от Регламент № 833/2014 трябва да се извършва вертикално от мястото на сондиране“.